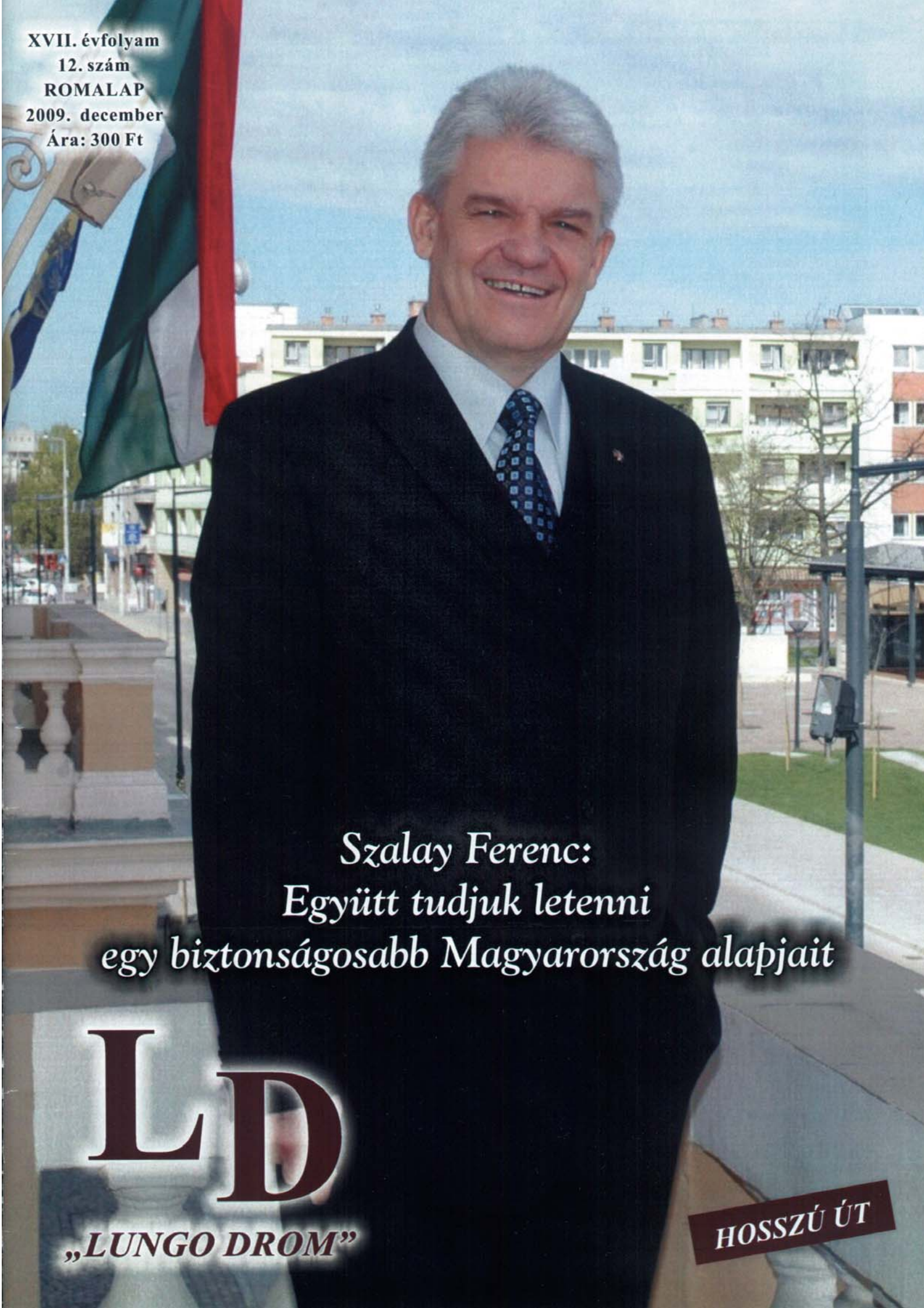

XVII. évfolyam
12. szám
ROMALAP
2009. december
Ára: 300 Ft

*Szalay Ferenc:
Együtt tudjuk letenni
egy biztonságosabb Magyarország alapjait*

LD
„LUNGO DROM”

HOSSZÚ ÚT

Karácsony hava Télelő Álom hava

December a latin őskalendáriumban a 10. hónap volt, a neve is azt jelenti: „tizedik”. A pihenés, a megbékélés és a jó hangulat hónapja. A 18. századi nyelvújítók szerint a december: *fagyjárós*. A népi kalendárium Karácsony havának nevezi.

Borbála napja: december 4.

Barbara a bányászatnak, a jó halálnak és sok városnak **védőszentje**. Jelképe a háromablakú torony, mely a Szentháromságra utal, a kehely, a pálmaág, melyet Krisztustól kap szüzessége jelképeként. A középkorban kivételes szentnek számított, viharok idején, villámláskor hívták segítségül. A **tüzegek védőszentje** is, így ebből a hiedelemkörből száma-

zik a néphagyományban az a szokás, miszerint Borbála napján csak férfiaknak szabad tüzet rakniuk. Tilalmi szokások: tilos volt varmi, seperni, fonni.

Ha az e napon vízbe helyezett **Borbála-ág** (gyümölcság, orgonaág) kizöldült Karácsonyra, az az eladó sorban lévő lány közeli férjhezmenetelét jelentette. E napon szokás volt búzamatot vetni cserépbe (**Borbála-búza**), hogy a kizöldült növényből karácsonykor a jövő évi termésre lehessen következtetni.

Mikulás: december 6.

Időszámításunk szerinti IV. század közepén élt Szent Miklós, aki a kis-ázsiai Myra püspöke volt. A mai Mikulás-esti **ajándékozási szokással** az a jótéteménye hozható összefüggésbe, mely szerint egy elszegényedett nemesember három lányát mentette meg attól, hogy apjuk áruba bocsássa bájait.

Egymást követő három éjjelen arannyal telt zacskókat helyeztet el az ablakukban. Halála után egy kolostorban a szerzetesek az ő dicsőségére kezdtek énekelni, de azt a rend főnöke megtiltotta. Éjjel azonban a szent megjelent a rendfőnöknek, és egy virgáccsal jól elnászpángolta. Innen ered a Mikulás hozta **virgács** is.

A **Mikulás-járás** a diákok középkorban általánosan elterjedt ünnepköszöntő adománykéréséből fejlődött ki. Ilyenkor „Miklós püspök” kíséretével együtt olyan házakhoz ment, ahol gyerekek voltak, és viselkedésük felől tudakozódott, vizsgáztatta őket, tudnak-e szépen imádkozni... Ezután jutalmazta vagy virgáccsal fenyegette őket. (A virgáccsal való fenyegetés egyébként inkább a kíséretéhez tartozó ördög feladata volt.)

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP
Megjelenik
havonta.

Megjelenik havonta a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Közalapítvány támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110 – Fax: 06-56/514-331 – Levelezési cím: 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – e-mail: otk77@citromail.hu – Internetcím: www.lungodrom.hu
A lapot szerkeszti a szerkesztőbizottság. – Tervezőszerkesztő: Gudmon András

Felélős kiadó: Farkas Flórián

Címlapon: Szalay Ferenc

Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.

Felélős vezetők: Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea ügyvezető igazgatók

ISSN 1216-982X

A hagyományokban „**láncos Miklós**” néven ismerjük a korommal bekent arcú, kifordított bundában lévő, láncot csörgető alakot, aki házról-házra járva ijesztgette a gyerekeket.

Luca napja: december 13.

Luca-Lúcia kettős alak a magyar néphitben. Luca ijesztő, boszorkányos alak, aki az emberek, állatok kárát okozhatja e napon. Szent Lúcia, az ókeresztény szűz vértanú ellenben a tisztaság jelképe.

Aki e napon a különböző fafélékből ötágú csillag alakúra mesterségesen faragott Luca-székre ráül, az meglátja jövődöbelijét. Kilencféle fából faragták a széket, olyan lassan, hogy azzal csak Karácsony estéjére készüljenek el, innen származik a mondás: **lassan készül, mint a Luca széke**. Ha elkészítője Karácsonykor az éjféli misén felállt erre a székre, megláthatta a templomban összegyűlték között a falu boszorkányait, mivel azok ilyenkor szarvakat viseltek.

(Hitetlen) Szent Tamás napja: december 21.

Jézus egyik tanítványának, Tamás apostolnak, a galileai ács-mesternek az emlékünnepe. A hitetlen nevet azért kapta, mert nem hitte el, hogy Jézus valóban feltámadt. Innen ered a kifejezés: **tamáskodik**, ezzel azt fejezzük ki, hogy valaki **kétkedik valamiben**. Az általa létrehozott keresztény közösséget **Tamás-keresztényeknek** nevezik. A karácsonyi ételleket Tamás napján szokták megszentelni. A Tamás napján vágott disznó háját **tamásháj**nak nevezték, és annak gyógyító erőt tulajdonítottak. Másutt épp ellenkezőleg, úgy tartották, hogy aki e napon egyszer disznót vág, annak utána minden esztendőben le kell vágnia valamit Tamás napján, különben Szent Tamás elpusztítja valamelyik állatát.

Téli napforduló: december 21–22.

Sorsfordító napnak tartják minden hagyományban. A téli napfordulón a Nap a legalacsonyabban delel, ilyenkor van az esztendő leghosszabb éjszakája. Ezt a napot **télközépnek** is nevezik. Míg a Szent Iván-éji tűzgyújtás (nyári napforduló) a közeledő sötét elriasztására szolgál, a téli napfordulókor **a fény, az újjáéledő Nap diadalát ünneplik a tüzek**. A keresztény vallásban a sötétség felett győzedelmeskedő fényt Krisztus szimbolizálta, így hamarosan az ő személyét is e naphoz kötötték. Így kelteződött később ide a fényesség, azaz Jézus születése. A betlehemi csillag is a Nap újjászületésének, a sötétség legyőzésének szimbóluma.

Karácsony első napja: december 24.

A Karácsony Isten Fiának, **Jézus Krisztus földi születésének ünnepnapja**. A betlehemi születés az üdvörtörténet központi eseménye. Jézus születése mindenki számára üdvösséget hoz, aki engedi, hogy lelkében a kegyelem által megszülethessen az üdvözítő Jézus. **Szeretetünnep**, mivel Isten szeretetből ajándékozta nekünk Fiát. A Fiúisten az Atya és az irántunk való szeretetből lett emberré, vállalta az emberség minden terhét és szenvedését, egészen a kereszthalálig. Karácsony igen gazdag hagyományvilággal rendelkezik: ilyen a **karácsonyfa állítás** vagy a **betlehemezés**.

István napja, Karácsony másodnapja: december 26.

Már a középkortól ismert szokás volt a **névnapköszöntés**. Ilyenkor a férfiak csapatba verődve mentek az ünnepelt házához, bekopogtak, s versekkel, dalokkal, jókívánságokkal kedveskedtek neki, ő pedig étellel, itallal kínálta a köszöntőket. Leggyakrabban ezen a napon, de volt, ahol újévig jártak **regölni** a legények. Kifordított bundában, láncos bottal, köcsögdudával, furulyával, kettős furulyával járták végig a házakat – főleg a lányos házakat –, hogy termékenységet varázsoljanak.

István diakónusra, az első mártírhaltalt halt szentire emlékezünk e napon. István meghatározó szerepe az egyház-szervezésben mutatkozott meg: a zsinagógát alkalmatlannak nyilvánította a keresztény misézésre, elősegítette az egyház önállósodását. Döntése ellenszenvet váltott ki a zsidóság körében, a főtanács elé állították káromlás vádjával. A tanács halálos ítéletének megfelelően István megkövezték.

János napja: december 27.

Ugyanúgy, mint István-napkor, jártak a barátok, rokonok, ismerősök névnapot köszönteni. Régebben karácsony harmadik napjaként tartották számon. Ehhez a naphoz főleg a bor-szentelés szokása fűződik, mely a borvidékeken napjainkban is élő hagyomány. Úgy tartották, hogy a szentelt bornak mágikus ereje van a beteg emberek és állatok gyógyításában. A megszentelt borból öntöttek a boroshordókba is, hogy ne romoljon el bennük a tárolt bor.

Aprószentek: december 28.

Heródes király Jézust kerestetve elrendelte, hogy minden két évnél fiatalabb fiúgyermeket öljenek meg Betlehem városában. Jézus ugyan megmenekült a mészárlástól, de a kegyetlen parancs sok kisgyermek halálát okozta. Ők az aprószentek.

Az **aprószentek-napi korbács** a XV–XVI. században az egyházi szentelmények közé tartozott, az **aprószentek-napi vesszőzés**, melyet neveznek **aprószentekelésnek**, **odoricolásnak**, **suprikálásnak**, **csapulásnak** stb., is az újesztondei szerencsekívánás különös fajtája. Ilyenkor a fiúk termőággal, fűzfaággal csapkodták meg jelképesen a lányokat, aszszonyokat, esetleg a gyermekeket. Ennek a szokásnak eredete részben a pogány egészségvarázslásban, részben a bibliai történetben leírt mészárlással kapcsolatos, és a betlehemi kisdetek szenvedését testesíti meg. Cserébe almát, diót kaptak ajándékba.

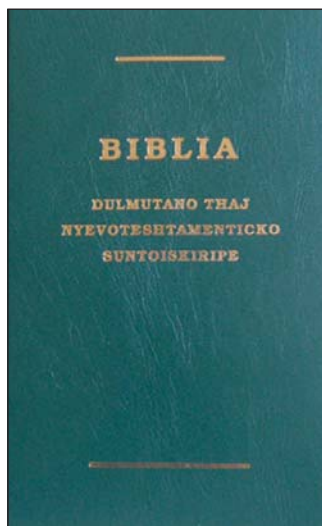
Szilveszter: december 31.

E napon **búcsúznak az óévtől**. Az év utolsó napja, az **újesztendő vigíliája**. Az alkalomhoz fűződő szokások lényege, hogy az emberek, állatok egészségét, és jószágaik, termésük szaporaságát biztosítsák a következő esztendőre. Különböző **babonák** fűződnek e naphoz, például: nem szabad baromfi-húst enni, mert a baromfi hátrakaparja a szerencsénket; régi szokás az egész kenyér megszegése is, hogy mindig legyen a családnak kenyere; aki lencsét eszik, annak az év során soha nem ürül ki a pénztárcája. Szokás volt kora reggel friss vízben mosakodni, hogy egészségesek maradjanak. Aki reggel a kútról elsőnek mert vizet, „elvitte az aranyvizet”, és egész évben szerencsés volt.

Lakást és munkát kínálnak az esztergomi romáknak

•Esztergom önkormányzata 53 millió forintos programot indított a város cigány közösségének segítésére; városi cégeknél munkát és lehetőség szerint szolgálati lakást biztosítottak a roma munkavállalóknak, tanulmányi szerződést kínáltak a munka mellett tanulóknak, a középiskolai diákok pedig ösztöndíjat kaptak. A helyi roma közösséggel kidolgozott program a foglalkoztatást tartotta a leg súlyosabb problémának. 20 intézmény és hét cég összesen 35 roma munkavállalót alkalmazott dajka, pedagógiai és ifjúságvédelmi asszisztens, adminisztrátor, ügyintéző, titkári feladatokra. Őket február 1-jétől foglalkoztatták, a 44 millió forintos bérköltséget az önkormányzat biztosította. Az önkormányzati intézményekbe felvett dolgozóknak a megfelelő végzettség megszerzéséhez szükséges tandíját átvállalja a város. A program a foglalkoztatás növelésével szeretné elérni, hogy az eddig eltartottnak számító romák a társadalmi terhek viselőivé, eltartóivá váljanak a munkalehetőség, a képzés és a lakhatás együttes megoldásával.

Megjelent a teljes Biblia lovári fordítása

•Karácsonyra – egyszersmind a Biblia évének méltó lezárásaként – időzítette a Szent Jeromos katolikus Bibliatársulat és a Hungarofest Kht. – Reneszánsz Programiroda a teljes Biblia cigány (lovári) fordításának megjelentetését. **Vesho-Farkas Zoltán** roma műfordító nyolc-éves munkája rendkívüli jelentőségű, hiszen ez az első alkalom, hogy a teljes Biblia cigány fordítása elkészült az egész világon. A fordító szerint a cigányság számára nagyon fontos, hogy ezután a saját anyanyelvén olvashatja a szentírást. Az, hogy ez a munka megszülethetett, örösi ajándék a cigányságnak, hi-

szen a hiten belül megszűnnek a nemzetiségek közötti különbségek. A fordítás nyelve azért a lovári, mert a Cigány Világkongresszus 1981-ben Göttingenben ezt a nyelvjárást jelölte ki, mint a világ cigányságának irodalmi nyelvét.

Holokauszt emléknapi

•Január 27-e a Nemzetközi Holokauszt Emléknapi, amelyet az ENSZ-közigyűlés 2005. november 1-jei határozatában nyilvánított azzá. A emléknapon megemlékezést tartottak a Holokauszt Emlékközpontban, ahol megnyitották a Holokauszt Emlékévet is, amelyet a magyarországi vészidőszak 65. évfordulója kapcsán rendeznek. A Holokauszt Emlékközpont 2009-ben egész éves programsorozattal emlékezett meg a magyarországi vészidőszak 65. évfordulójáról. Ennek keretében minden hónapban egy-egy hívszó mentén idézték fel az 1944. évi nemzeti tragédiát és a hozzá vezető utat.

Roma tanoda Gyöngyösön

•A kistérség második roma tanodáját hozta létre Gyöngyösön az Együtt Gyöngyösért Roma-Magyar Egyesület. Egykor forgalmas kocsmá volt az Angelika Presszó Gyöngyösön, a Pesti úton. Az önkormányzat ezt az ingatlant bocsátotta a roma-magyar egyesület rendelkezésére, hogy ott kialakíthassák tanodájukat. Kísérleti jelleggel egyelőre csak harminc fiatal számára indult be a program – tudatta **Lakatos Zsolt**, az ötletgazda Együtt Gyöngyösért Roma-Magyar Egyesület elnöke.

OKJ-s bizonyítványt vehetnek kézbe a Péro egykori lakói

•Lezárult Váralján a „Péróból a faluba” elnevezésű pályázat oktatási projektje, amiben tíz matematikai és ábrázoló geometriai felzárkóztatás után tíz férfi tíz hónapig falazó-kőműves, illetve vakoló-kőműves OKJ-s bizonyítványt nyújtó tanfolyamon vett részt. A záróvizsgák után elkezdődtek a munkaerő-piaci tréningek, cél, hogy a résztvevők minél előbb munkát találjanak. Az önkormányzat 54 millió forintot nyert a Szociális és Munkaügyi Minisztérium pályázatán, amelynek felét képzésekre, másik felét a Péro nevű nyomortelepen élők lakáshelyzetének javítására fordították. Lebontják a Péro életveszélyes házait, a még lakhatók pedig az önkormányzat szociális bérlakásai lesznek, ahová azok költözhetnek be, akik a programban nem vettek részt, de a házu-
kat lebontják.

Nemzetközi Roma Nap

•Április 8-át 1971-ben a Cigány Világszövetség első kongresszusán nyilvánították Nemzetközi Roma Nappá a világ 22 országából érkező roma képviselők. Azóta ezen a napon világszerte egy időben ünnepelnek a különböző országokban élő roma közösségek, emlékezve egybefonódó történelmükre, s hogy felhívják környezetük figyelmét közös értékeikre és problémáikra. Április 8-a annak a napnak az évfordulója, amikor a II. világháború végén az auschwitz koncentrációs táborból kiengedték a roma túlélőket. A Nemzetközi Roma Nap alkalmából a Vöröskereszt és a Fővárosi Cigány Önkormányzat önkéntes véradó napot szervezett; a fővárosi Tűzraktér kulturális programokkal várta az érdeklődőket; az Európai Roma Rendvédelmi Bajtársi Közhasznú Egyesület – az Országos Rendőr-főkapitánysággal – kiállítással egybekötött rendezvényt szervezett.

Egyenlő eséllyel a rák ellen

•Két külföldi szervezet, az American Jewish Joint Distribution Committee (JDC) és a Susan G. Komen for the Cure, majd egy harmadik bekapcsolódásával, a Nyílt Társadalom Intézet (OSI) támogatásával 2009-ben is folytatódott az „Egyenlő Eséllyel a Rák Ellen” program azzal a céllal, hogy a hátrányos helyzetűek és romák körében, szűrések szervezésével megelőzze az esetleges egészségügyi problémákat és elősegítse az egészségtudatos magatartást. Ennek jegyében roma kulturális nappal egybekötött egészségnapot bonyolítottak Dél-alföldi településeken: Kiskőrösön, Pécsen, Tiszadobon. A támogatásnak köszönhetően idén a program továb-

Eséllyel a Rák Ellen” program lényege, hogy kulturális programokkal egybekötött egészségnapokat szerveznek úgy, hogy egy helyi civil szervezet közbenjárásával megnyerjék a hátrányos helyzetű lakosság érdeklődését. A mammográfiai emlőszűrésen kívül az egészségnapokon vérnyomás-, vércukorszint-, testtömegindex-számításra, testzsírtékmérésre, nőgyógyászati és COPD-szűrésre, egészséggel kapcsolatos tanácsadásra is volt mód.

I. Roma Kisebbségi Fórum Szegeden

• A Lungo Drom Csongrád Megyei Szervezete megrendezte az I. Roma Kisebbségi Fórumot. Az eseménynek a Csongrád Megyei Önkormányzat épülete, a Megyeháza adott otthont. A fórumon részt vett **Farkas Flórián**, a Lungo Drom elnöke, országgyűlési képviselő, **Bodó Imre** országgyűlési és megyei közgyűlési képviselő, valamint **Károlyi Sándor** megyei kisebbségi tanácsnok, a Lungo Drom Csongrád Megyei Szervezetének elnöke. Az I. Roma Kisebbségi Fórum témája „A kormány szociálpolitikája és annak hatásai a cigány közösségek életére” volt. Az eseményen a megyében lévő települési cigány kisebbségi önkormányzatok képviselői, kisebbségi szervezetek vezetői vettek részt. A kormánynak azon intézkedéseit vitatták meg, amelyek kifejezetten érintik a hazai cigányságot. A fórum résztvevői egyetértettek abban, hogy a magyarországi cigányságnak továbbra sincsenek meg az emberi és közösségi jogaik az integrálódáshoz; emellett a beilleszkedésükhöz nagyobb társadalmi elfogadásra lenne szükség. Miközben a mai „erőfeszítések” nem érnek célba, 1998–2002 között, az Orbán-kormány idején megindult ennek a rétegnek a felemelkedése – megnyíltak az egyetemek kapui a cigány közösségek tagjai előtt, és az ország vezetés a munkanélküliséget is jobban tudta kezelni. Elhangzott: ezzel szemben a Gyurcsány-Bajnai-kormány politikájának köszönhetően napról napra rosszabb helyzetben van a cigányság. Nem véletlenül nem dicsekszik ma a kormány azzal, hogy közel áll a cigánykérdés megoldásához.

Hozzá tették: a már amúgy is szegénységben élők helyzetét súlyosbítja a szociális kedvezmények megnyirbálása, a cigány családok a teljes ellehetetlenülés határára sodródnak. Éppen ezért buzdított összefogásra Farkas Flórián, a Lungo Drom elnöke, országgyűlési képviselő, Bodó Imre országgyűlési és megyei közgyűlési képviselő, valamint Károlyi Sándor megyei kisebbségi tanácsnok, a Lungo Drom Csongrád Megyei Szervezetének elnöke. Emellett azt is kérték a cigány kisebbségi szerveződések képviselőitől, hogy menjenek el szavazni június 7-én, az európai parlamenti választáson. Ugyanakkor kinyilvánították azt is, hogy a Fidesz listájára szavaznak majd, mivel ez a párt képes csakis képviselni a roma kisebbség érdekeit.

Egyre több a roma polgárőr

• Egyre több roma áll be a polgárőrök soraiba Dél-Somogyban. Az öt települést felügyelő babócsai polgárőrség soraiban jelenleg 42-en teljesítenek szolgálatot, 65 százalékuk roma. Amióta egyre jellemzőbbek az országban a cigányokhoz kapcsolódó atrocitások, úgy egyre többen félnek, és szeretnének tenni a saját biztonságuk érdekében – mondta **Ránics János**, a babócsai egyesület elnöke. **Berényi László**, a Somogy Megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke úgy látja: Dél-Somogyban nincs mitől félni, a romák a többségi társadalommal normális viszonyt alakítottak ki. Noha az elszegényedés folytán van bűnözés, nem fájulnak odáig a dolgok, hogy a romákat atrocitás érje – tette hozzá.

Miskolci településőrök

• Miskolc rendőrkapitánya, **Pásztor Albert** ötlete alapján június elején munkába álltak Miskolcon a településőrök, akik mindannyian cigány származásúak és a város legkritikusabb, főleg kisebbségek által lakott városrészeiben látnak majd el 24 órás szolgálatot. Az új közfoglalkoztatási programot, amelynek része a településőrség, az áprilisi közgyűlésen fogadták el a miskolci képviselők. A 37, mintegy ötvenezer forint jövedelmet biztosító területőri állásra több mint 400 munkanélküli jelentkezett, állítólag kizárólag romák.

Összekötők közvetítenek majd a romák és a rendőrök között

• Feszültségek ugyan vannak a roma-nem roma viszonyban, de komoly aggodalomra okot adó jelenségek még nincsenek – így jellemezte a megyei helyzetet **dr. Soczó László**, a Tolna megyei bűn megelőzési koordinációs bizottság ülésén a megyei rendőrfőkapitány. Hozzátette: arra törekednek, hogy ne is legyen gond. Ezt a törekvést szolgálta egy új típusú megállapodás, amit a rendőr-főkapitányság kötött a roma önkormányzati vezetőkkel, bevonva a kezdeményezésbe a polgárőrséget is. A megállapodás értelmében a felek bármilyen etnikai konfliktust, avagy félelemkeltésre alkalmas

Ez történt 2009-ben * Ez történt 2009-ben

cselekményt azonnal jeleznek egymásnak, majd áttekintik a helyzetet és kellő tájékozódás után együtt adnak ki hivatalos nyilatkozatot. **Kalányos János**, a megyei cigány kisebbségi önkormányzat elnöke – egyúttal mint összekötő – szerint a megállapodás példaértékű lehet a többi megye számára.

Romák vezetésével alakítottak munkahelyteremtő szövetkezetet

- Igriciben 2009 tavaszán megalakult a Kertészeti Szövetkezet, amelyet a roma kisebbség **Nótár Zoltán** vezetésével és a Polgár Alapítvány segítségével hozott létre. A szövetkezet azzal a céllal jött létre, hogy a munkanélküliséget csökkentse, s termelő munka által értékek teremtsenek. Távrendszeres uborkatermesztéssel foglalkoztak, a tevékenység folyamatosan 25–30 embernek adott munkát. Az uborkát a tyukodi konzervgyár vette át, ami egyben azt is jelenti, hogy nyáron 40–50 munkanélkülinek tudtak munkát adni.

Járóka Livia a Fidesz Női Tagozatának rendezvényén

- A Fidesz Női Tagozatának meghívására Szolnokra és Kecskemétre látogatott május 27-én **Járóka Livia**, a Fidesz-MPSZ néppárti EP-képviselője. Járóka Livia a nők családban betöltött szere-

pének megerősítését, az egyenlő elbánás elvének érvényre juttatását, illetve a férfiak és nők közötti bérkülönbség csökkentését nevezte a nőpolitika legfontosabb feladatainak. A roma nők helyzetéről szólva a képviselőnő elmondta, hogy a lányok korán kiszakadnak az oktatásból, így a roma nők majdnem 53 százaléka rendelkezik csupán általános iskolai, vagy annál alacsonyabb végzettséggel. Mint fogalmazott, a családi nyomás és a többségi társadalom részéről velük szemben megnyilvánuló hátrányos megkülönböztetés együttesen csökkentik a roma lányok esélyeit arra, hogy tanulmányaikat befejezzék, amely pedig hatványozott szegénységi kockázatot jelent. Járóka kiemelte, hogy a roma nők a munkaerőpiacon is rendkívül hátrányos helyzetben vannak: a tartósan munkanélküliek aránya körükben meghaladja a 66 százalékot, és csaknem 24 százalékkal keresnek kevesebbet férfi társaiknál. A képviselőnő elmondta, hogy az egészségügyi szolgáltatások terén is hasonlóan súlyos hátrányok érik a roma nőket, hiszen főként a leromlott és szegregált lakókönyezet következtében többségük csak sürgősségi ügyekben vagy szülés esetén részesül ellátásban. Járóka szerint a minőségi oktatáshoz való hozzáférés javítása és a foglalkoztatás bővítése hatékony megoldást jelenthetnek, hiszen a kutatások szerint a lányok oktatása egyrészt rövidtávon is kulcsszerepet játszhat a roma családok belső és külső társadalmi viszonyainak rendezésében, másrészt a roma nők vállalkozási hajlandósága igen magas. A programon részt vett még **Pelczné Gáll Ildikó**, a Fidesz Női Ta-

gozatának elnöke, **dr. Mátrai Márta** és **Bernáth Ildikó**, az Országos Elnökség tagjai, valamint **Farkas Flórián**, a Lungo Drom Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség elnöke is, akik a délelőtti folyamán meglátogatták a szolnoki Csallóköz Úti Óvodát, majd a családtámogatási rendszer aktuális átalakításának negatív hatásairól, illetve a szegény családokat érintő megszorításokról beszéltek.

Roma fiatalok kerülhetnek a rendőrséghez Berettyóújfaluról

- Roma szervezetekkel írt alá megállapodást a rendőrség és a polgárőrség Berettyóújfaluban többek közt arról, hogy cigány fiataloknak teremtenek lehetőséget a rendőri és a polgárőri pályára lépéshez – közölte **Sápi Tibor**, a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság főelőadója az okmány aláírását követően. A megyei főkapitányság, a berettyóújfalui kapitányság, a Berettyóújfalui Cigány Kisebbségi Önkormányzat, a helyi polgárőrség és a Bihar-Sárréti Roma Összefogás Egyesület megállapodásának célja a rendőrség és a cigány kisebbség közötti előítélet- és konfliktusmentes viszony kialakítása, fenntartása, a kapcsolódási pontok megteremtése, valamint a cigány fiatalok rendőri és polgárőri pályára segítése.

Cigánypasztorációs irányelvek papoknak

- **Székely János** püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia cigánypasztorációs bizottságának vezetője júniusban küldte el a plébánosoknak „Irányelvek a cigánypasztorációban” című körlevélét, amely irányt mutat és egyben bátorítást ad a romák evangelizálására. A dokumentum kitér a cigányokkal folytatott sajátos lelkipásztori feladatra, a papi és hitoktatói továbbképzésre, továbbá említést tesz a tervezett hit iskoláiról is, amely cigány származású világi apostolok képzését foglalja magába. Ennek felelőse a Józsefvárosi Plébánia plébánosa, **Bajzáth Ferenc** atya. A többség és a kisebbség együttélésének megkönnyítésére, egymás kultúrájának megismerésére pedig cigány népismereti anyaggal készült a püspök úr, amelyet ajánlással megküldött az egyházi középiskoláknak. Ahogy az a szóban forgó dokumentumban is áll, a feladat és annak téje is óriási, hiszen Magyarország sorsa nagymértékben függ attól, hogy magyarok és cigányok tudnak-e testvérként együtt élni a jövőben.

Soha ilyen árulásnak nem volt kitéve a cigányság, mint most

- Hiába a hangzatos kormányprogramok, amíg néhány megélhetési politikai irányítja a roma integráció ügyét, akiknek milliárdok tűnnek el a kezeik között – mondta **Farkas Flórián** a Roma diplomások országos konferenciáján, Makón. A Lungo Drom elnöke széles körű roma összefogást sürgetett. „Soha ilyen árulásnak nem volt kitéve a cigányság, mint most” – jelentette ki Farkas Flórián. A cigány kisebbség integrációjában és felzárkóztatásában a legfontosabb szerep az oktatásra hárulna, kész programok azonban nincsenek – mondta Farkas Flórián a konferencián. A hazai cigányságnak végre közösen kell gondolkodnia, hogy önállóan tudjon dönteni saját sorsáról.

Ez történt 2009-ben * Ez történt 2009-ben

Ez történt 2009-ben * Ez történt 2009-ben

Cigányzene Hollandiából Keszthelyen – egyetemistáktól

• A tulipánok országában is népszerű a magyar cigánymuzsika, és nem csupán hallgatják, művelik is. Hollandia számtalan egyetemén működik diákok alkotta cigányzenekar. Az egyik legismertebb a delfti műszaki egyetem Pipacs nevű együttese, amely ismét magyarországi körutat szervezett. Másodszor látogattak el a Duna-kanyarba, Perőcsényre, Keszthelyre és Hévízre. A zenekar tagjai változnak, a végzett diákok helyett mindig új tagok kerülnek be, de, hogy megőrizték a folytonosságot és a színvonalat, minden negyedik évben tanulmányútra utaznak Magyarországra.

Összefogás

• Van, ahol csak beszélnek róla, s van, ahol tesznek is érte. Ez a megállapítás ma Magyarországon sok mindenre igaz lehet, így a közbiztonságra is. A Cozma-gyilkosság, majd az azt követő, cigányok sérelmére elkövetett erőszakos cselekmények ismét a társadalmi vita középpontjába helyezték a közbiztonság kérdését. Városunkban (Jászberény) szerencsére ilyen jellegű cselekmények nem voltak – ne is legyenek –, ám nem árt óvatosságnak lenni, s a megelőzésre helyezni a hangsúlyt. [...] A Lungo Drom országos és helyi szervezetével, valamint a Jászberényi Polgári Kör tagjaival összefogva olyan járőrözés kezdődött, melyek során a járőrcsapatnak mindig lesz egy helyi Lungo Drom szervezet által delegált tagja is. [...] Ugy gondoljuk, hogy példaértékű ez az összefogás – tájékoztatott **Baráth László**, a városőrség vezetője.

Ne lehessen cigányozás

• A Sziget nulladik napján a hazai zenészek és a nemzetközi sztárok (**Miles Davis** zenésztársai és indiai zenészek is) közösen léptek fel a rasszizmus ellen, hogy a fiataloknak jelezzék, megmutassák: szerintük nem menő („kül”) zsidózni és cigányozni. [...] Az üzenet pedig elsősorban azoknak a fiataloknak szólt, akiknek még nincs kialakult világbéjük arról, miről is szól például a cigánykérdés. Ha látják, hogy a színpadról ismert példaképeik mennyire elítélik a faji alapú megkülönböztetést, akkor talán egy társaságban sem fogják tolerálni a rasszista megjegyzéseket. [...]

Roma tájházat avattak Hodászon

• Felavatták Magyarország első roma tájházat a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Hodászon. A tájház létrehozója, **Rézsműves Melinda** néprajzkutató az ünnepélyes avatáson elmondta: szeretett volna valami maradandót alkotni a cigány kultúra területén, a választás pedig a folklór és tárgyi néprajz területére esett. 2001-ben vásárolta meg a tájháznak otthont adó kétszobás épületet a falu cigánytelepének közepén. Itt épülhetett fel az a félig a földbe ástott kunyhó is, amely a második világháború időszakának lakhatási körülményeit mutatja be az érdeklődőknek. Az országban több mint há-

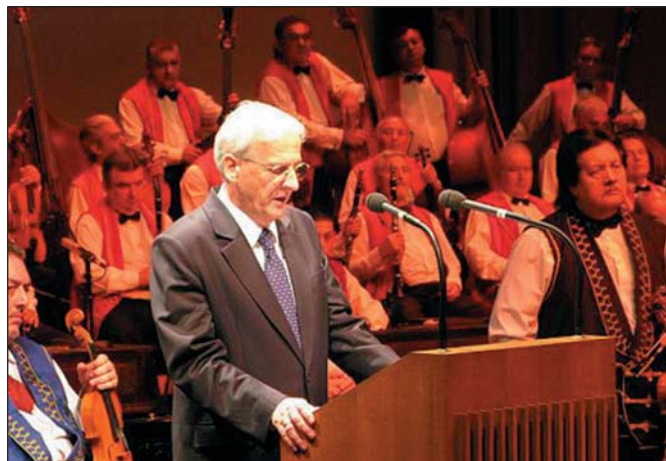

ta meg a tájháznak otthont adó kétszobás épületet a falu cigánytelepének közepén. Itt épülhetett fel az a félig a földbe ástott kunyhó is, amely a második világháború időszakának lakhatási körülményeit mutatja be az érdeklődőknek. Az országban több mint há-

romszáz tájház működik, de ez az egyetlen, amelyben kiállítás keretében nyerhetnek bepillantást a látogatók a romák kultúrájába, szokásaiba, és megismerkedhetnek használati tárgyakkal is.

A 100 Tagú Cigányzenekar Sólyom László felkérésére a berlini ünnepségen játszott

• Köszönetet mondott a 20 évvel ezelőtti magyarországi határnyitáért Berlinben a német államfő. **Sólyom László** köztársasági elnök jelenlétében a Világ Kultúráinak Házában rendezett ünnepi

koncerten a 100 Tagú Cigányzenekar játszott. Az ünnepi koncertet követően **Dr. Peisch Sándor**, Magyarország berlini nagykövete a zenekar vezetőit és szólistáit is meghívta az évforduló alkalmából rendezett késő esti ünnepi fogadásra, ahol Sólyom László személyesen gratulált a világszínvonalú előadásért a zenekarnak.

Családi nap és jótékonyági koncert hátrányos helyzetű gyerekekért

• **Jobb velünk a világ** címmel a hátrányos helyzetű emberek megsegítésére szervezett jótékonyági koncerten vehettek részt az érdeklődők október 18-án a Papp László Budapest Sportarénában. A közönség autentikus roma zenei csoportokat, sérült előadókat és a Nemadomfel Együttes műsorát is hallhatta. A jótékonyági rendezvény célja a Borsodban élő, hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatását segítő programok létrehozása. A szervezők olyan napköziket szeretnének életre hívni az aprófalvakban, ahol a legszegényebb sorban élő kisgyermek meg tanulnak a többi között bízni egymásban, önma-

gukban, célokat kitűzni és küzdeni azokért. A program elsőként a Borsod megyei Szendrődon indult, amely lakosait tekintve a legfiatalabb átlagéletkorú település az országban.

Ez történt 2009-ben * Ez történt 2009-ben

A cigányság, a Jobbik meg a hiányzó háromezer rendőr

Interjú Farkas Flóriánnal

A cigány kisebbség és a „gádzsó” többség közötti viszony kiéleződésének okát Farkas Flórián, a Lungo Drom nevű cigányszervezet elnöke, Fidesz-képviselő a növekvő nyomoron kívül abban látja, hogy a kormányzat csak szavakban lépett fel a rasszista szélsőségek ellen, ezen kívül csak alibi cselekményeket végzett. Problémásnak véli, hogy máig nem derítették fel, hogy a betiltott Magyar Gárdát milyen forrásokból finanszírozzák, ezen kívül legalább három-ezer rendőr hiányzik a bűnözés által veszélyeztetett falvakból.

– Senki nem gondolta volna, hogy a 2010-es országgyűlési választásokon a „cigánykérdés” ilyen fontos szerepet játszhat. Mi lehet ennek az oka?

– Az nem baj, hogy ennyit beszélnek a cigányok ügyéről, hiszen valóban rendkívül fontos. Az viszont baj, hogy ilyen környezetbe került, s ennek több oka is van. Az egyik az, hogy soha nem került sor akkora visszalépésre a kisebbségi kérdésben, mint amióta a szocialista-liberális kormány volt, illetve van hatalmon. Elég, ha a költségvetést nézzük: mintegy 2,5 milliárd forintot vontak el a területről. De a morális és politikai veszteségünk, ha lehet, még nagyobb. És ez csak az egyik oka annak, hogy a téma középpontba került. A másik az, hogy állandósultak a botrányok. Az Országos Cigány Önkormányzat egyenesen kriminalizálódott az utóbbi években. Mindezeket túl a cigányságot lelkileg rend-

kívül megviselték az utóbbi másfél év eseményei, hiszen olyan, példátlan gyilkosságsorozat történt, melynek cigányok voltak az áldozatai. Tizennégy hónapon keresztül tartották rettegésben a hazai cigányságot, és mindezt azért, mert a Nemzeti Biztonsági Hivatal nem végezte úgy a dolgát, ahogy kellett volna. Ilyen viszonyok között nem lehet csodálni azt, hogy ott tartunk, ahol tartunk.

– Hogyan értékeli az olaszliszkai per végkimeneteletét, illetve a sorozatgyilkosságot követő reakciókat?

– Az olaszliszkai lincselésről könnyebb véleményt alkotni, ugyanis ebben az ügyben már ítélkezett a bíróság, és nagyjából ismerjük az eseményeket. Az ítélettel egyetérték: a gyilkosok a lehető legsúlyosabb ítéletet érdemelték, azt is kapták. Azokat a cigányokat, akik bűnt követnek el, a cigányság túlnyomó többsége elítéli. A

sorozatgyilkosok ügye azonban bonyolultabb, ugyanis ennek nyomán politikai kampány indult a rasszizmus ellen, és ebben azok is részt vettek, akik a bűncselekmények felderítését elhanyagolták. A kormány az ellenkezőjét tette mindannak, amiről szónokolt: szavakban kiállt a cigányok mellett, közben tétlenül nézte a munkanélküliség állandó növekedését. A jelenleg 10,5 százalékos regisztrált munkanélküliség mellett vannak olyan, túlnyomórészt cigányok által lakott falvak, ahol ez eléri a nyolcvan-kilencven százalékot is.

– Időközben jelentős politikai erővé vált a Jobbik Magyarországért mozgalom, mely szítja a cigányellenes hangulatot az országban. Mikor tesz ellene valamit a Fidesz? És a cigányság tehet-e valamit ez ügyben?

– Minden olyan országban, ahol erős a gazdasági

válság, és rossz a közbiztonság, megerősödnek a szélsőséges erők. A Jobbik sikeréért elsősorban a kormányzat a felelős. Az emberek egy részében azért támadt fel a pártrendőrség iránti igény, mert az államhatalom erőtlen, hiányoznak a rendőrök a falvakból. A Jobbik azt ígéri, hogy rendet csinál, megpróbálja betölteni azt az űrt, amit a mintegy háromezer hiányzó rendőr hagy maga után. Ha a Fidesz átveszi a kormányzást, első dolga lesz, hogy helyreállítsa a közbiztonságot, és a mintegy háromezer rendőrt munkába állítsa. Jelenleg van olyan falu, ahonnan negyven-ötven kilométerre van az első rendőr. Ugyanakkor a Jobbikot, mint a politikai pártot, a Fidesz képes lesz kezelni, ha hatalomra jut. De ez most még a kormánypárt, illetve az állam dolga.

– A cigányok jelentős része ma nem tudja, mire ébred másnap, mit ad enni a

gyerekeinek, nem tudja iskolába járatni őket. Ezeket az elkeseredett, munkanélküli embereket ijesztgetik és fenyegetik a Jobbik politikussai, illetve a fekete ruhás gárdisták. És mert ellenük a hatóság, a rendőrség képtelen határozottan fellépni, a cigányok jobb híján önvédelmi csoportokat szerveznek. Ezt helytelennek tartom, hiszen az állam feladata a konfliktusok kezelése. De a rendőrség gyakran karba tett kézzel szemléli az eseményeket, vagy vajdákkal próbál tárgyalni, akik nem képviselik a cigányokat. Vannak kormánypárti polgármesterek, helyi politikusok, akik nem akadályozzák meg az összeütközések kialakulását, utána meg polgárháborút vízionálnak. Nem használtak az Országos Cigány Önkormányzat állandó tüntetéseit sem a Jobbik ellen. És közben még azt sem tudjuk, hogy kik finanszírozzák a Magyar Gárda hatvannyolcvan, néha még több tagjának az utazásait, egyenruháját.

– ***Miközben a cigányság helyzete tovább romlik, a kormányzat pénzt von el azoktól az intézményektől, melyek a felzárkóztatását szorgalmazzák.***

– Három olyan intézete van a cigány kisebbségnek Magyarországon, melyet cigányok vezetnek, illetve őket szolgálja. Az egyik a pécsi Gandhi Gimnázium, a másik a Rádió C, a harmadik pedig a tehetséges cigány diákokat támogató Magyarországi Cigányokért Közalapítvány (MACIKA). Egyik sem kapta meg azt a támogatást, melyet megígérték neki. Pedig a Gandhi Gimnázium Európa-szerte elismert, színvonalas intézmény, a Rádió C pedig szinte a cigányság az egyetlen megmaradt kommunikációs eszköze. Most a kormányzat

Az oktatás színvonalának országszerte sokat ártott a kis falusi iskolák felszámolása

beavatkozik mindhárom intézmény belső életébe, a válságra hivatkozva, és forrásokat von el tőlük.

– ***Napirenden vannak a konfliktusok a cigány szülők és a gyermekeiket tanító, nevelő pedagógusok között. Mi erről a véleménye?***

– A jelenséget ismerem, és aggasztónak tartom. Sajnos, az oktatáspolitikai képtelen megoldani ezt a problémát. Jellemző módon, tanárt eddig soha nem vontak felelősségre hasonló ügyben, holott lehetetlen, hogy csak a szülők voltak a hibásak. Másrészt az is tény, hogy a pedagógusok tekintélye soha nem volt annyira gyenge, mint manapság. Rosszul fizetik és kevésbé becsülik meg a tanítókat, tanárokat. Az oktatás színvonalának országszerte sokat ártott a kis, falusi iskolák felszámolása, amely által megszűnt a cigányság legnagyobb integrációs terepe, hiszen a cigányság 90%-a vidéken él. Elég, ha csak a saját szülőfalumat, Tiszaroffot említem. Üresen áll az újonnan épült iskola és óvoda, és

onnan, meg a túlnyomó részt cigányok lakta Tiszaburáról a tizenhat-tizennyolc kilométerre lévő Kunhegyesre viszik a gyerekeket. Nem tudni, hogy a koldusszegény önkormányzatoknak meddig lesz pénze a gyerekek buszoztatására. Ha csődöt jelentenek, megszűnik az iskoláztatási köteleességük? Sajnos, a körzetesítés rendkívül sokat ártott a cigányság oktatásának, ugyanis meggyengítette a helyi közösségeket. A gyerekek kikerültek az otthoni környezetből, lényegében felügyelet nélkül töltik a napjaikat. A lehető leghamarabb meg kellene nyitni a bezárt kisiskolákat.

– ***Ön szerint hogy nézne ki egy hatékony Országos Cigány Önkormányzat?***

– Ennek előfeltétele, hogy ne legyen olyan kormány, mely állandóan beavatkozik az ügyeibe, berendeli a vezetőit és utasítja őket. Most, amikor fel akartuk oszlatni a súlyosan kompromittálódott, szinte kriminalizálódott OCÖ-t, **Lendvai Ildikó**, az MSZP elnöke, **Kiss Péter**, a társadalmi egyeztetésért fe-

lelős miniszter és **Juhász Ferenc** berendelték **Kolompár Orbánt** és stábját, valamint azt a hat főből álló társaságot, mely a Lungo Dromhoz csatlakozott. Lehordták őket, aztán ígérték nekik egyet és mást, így sikerült megakadályozniuk az OCÖ egyszer már megszavazott feloszlását. Nem értem, miért érdeke a kormánypártnak, hogy hatalmon tartsa Kolompár Orbánt, akinek a személye vállalhatatlan a cigányság számára. Remélem, nemsokára új politikai irányvonala lesz a cigányságnak. Ez három pilléren nyugszik majd. Először: törvényesség mindekelőtt. Másodszor: szakmaiság, professzionalizmus. Tűrhetetlen, hogy kisegítő iskolát végzett emberek vezessék a cigányokat, akik egytől egyig köztörvényes ügyekben járnak bíróságra. Harmadszor: erkölcsiség, ami lehetővé teszi az egyházak bevonását is a problémáink megoldásába.

Pelle János
www.hvg.hu
(2009. december 3.)

A FIDESZ – MAGYAR POLGÁRI SZÖVETSÉG ÉS A KERESZTÉNYDEMOKRATA NÉPPÁRT EGYÉNI ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐJELÖLTJEI 2010-BEN

A Fidesz – Magyar Polgári Szövetség Országos Választmánya 2009. december 14-i ülésén elfogadta a párt országgyűlési választásokra szóló jelöltlistáját. Az alábbiakban közöljük a jelöltek névsorát.

BARANYA MEGYE

Baranya megye 01 OEVK, Pécs

Dr. Hoppál Péter 37 éves, nős, három gyermek édesapja, a Zeneakadémia doktora, országgyűlési képviselő

Baranya megye 02 OEVK, Pécs

Nagy Csaba 39 éves, nős, két gyermek édesapja, építőmérnök, Pécs alpolgármestere

Baranya megye 03 OEVK, Pécs

Kővári János 38 éves, nős, négy gyermek édesapja, szociális terület szakértője, önkormányzati képviselő

gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő, a Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Baranya megye 06 OEVK, Siklós

Tiffán Zolt 44 éves, nős, két gyermek édesapja, borász, a Fidesz Baranya megyei elnöke

Baranya megye 07 OEVK, Szigetvár

Pichler Imre 62 éves, nős, két gyermek édesapja, tanár, a Nemzeti Fórum Baranya megyei elnöke

Bács- Kiskun megye 05 OEVK, Kiskunfélegyháza

Kapus Krisztián 35 éves, nős, három gyermek édesapja, hitoktató, tanár, megyei közgyűlési képviselő, helyi önkormányzati képviselő

Bács- Kiskun megye 06 OEVK, Kiskőrös

Font Sándor 49 éves, nős, három gyermek édesapja, közgazdász, villamosmérnök, országgyűlési képviselő

Bács- Kiskun megye 07 OEVK, Kalocsa

Dr. Semjén Zolt 47 éves, nős, három gyermek édesapja, teológus-szociológus, egyetemi docens, országgyűlési képviselő, a KDNP elnöke

Bács- Kiskun megye 08 OEVK, Kiskunhalas

Lukács László 46 éves, egy gyermek édesapja, tanár, Kiskunhalas alpolgármestere

Bács- Kiskun megye 09 OEVK, Baja

Zsigó Róbert 42 éves, nős, három gyermek édesapja, személyügyi szervező, országgyűlési képviselő

Bács- Kiskun megye 10 OEVK, Bácsalmás

Bányai Gábor 40 éves, nős, négy gyermek édesapja, kertészmérnök, országgyűlési képviselő

BUDAPEST

Budapest 01 OEVK, I–II. kerület

Dr. Nagy Gábor Tamás 49 éves, nős, egy gyermek édesapja, jogász, szociológus

Baranya megye 04 OEVK, Komló

Polics József 54 éves, nős, négy gyermeke édesapja, építőmérnök, megyei közgyűlési képviselő, helyi önkormányzati képviselő

Baranya megye 05 OEVK, Mohács

Dr. Hargitai János 51 éves, nős, egy

gyermek édesapja, tanár, országgyűlési képviselő, a Magyar Országgyűlés alelnöke, a Nemzeti Fórum elnöke

Bács- Kiskun megye 04 OEVK, Kunszentmiklós

Balogh József 47 éves, hat gyermek édesapja, mezőgazdasági vállalkozó, országgyűlési képviselő

gus, országgyűlési képviselő, a Budavári Önkormányzat (I. kerület) polgármestere

Budapest 02 OEVK, II. kerület

Dr. Balsai István 62 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő

Budapest 03 OEVK, III. kerület

Menczer Erzsébet 48 éves, férjezett, két gyermek édesanyja, újságíró, a Fidesz Női Tagozatának budapesti elnöke, országos alelnöke

Budapest 04 OEVK, III. kerület

Bús Balázs 43 éves, nő, egy gyermek édesapja, szociális munkás, Óbuda-Békásmegyer (III. kerület) polgármestere

Budapest 05 OEVK, IV. kerület

Dr. Hollósi Antal 63 éves, két gyermek édesapja, sebész, helyi önkormányzati képviselő

Budapest 06 OEVK, IV–XV. kerület

Wintermantel Zsolt 38 éves, nő, két gyermek édesapja mérnök, közgazdász, helyi önkormányzati képviselő

Budapest 07 OEVK, V–XIII. kerület

Rogán Antal 37 éves, nő, két gyermek édesapja, közgazdász, Budapest Belváros (V. kerület) polgármestere

Budapest 08 OEVK, VI. kerület

Dr. Illés Zoltán 48 éves, nő, egy gyermek édesapja, környezetvédelmi szakember, egyetemi tanár, a Fidesz Zöld Tagozatának az alelnöke

Budapest 09 OEVK, VII. kerület

Rónaszékiné Keresztes Mónika 47 éves, férjezett, 7 gyermek édesanyja, tanár

Budapest 10 OEVK, VII–VIII. kerület

Dr. Fónagy János 67 éves, nő, egy gyermek édesapja jogász, országgyűlési képviselő

Budapest 11 OEVK, VIII. kerület

Dr. Kocsis Máté 28 éves, nőtlen, jogász, Józsefváros (VIII. kerület) polgármestere

Budapest 12 OEVK, IX. kerület

Dr. Bácskai János 47 éves, nő, két gyermek édesapja, a műszaki tudományok doktora, országgyűlési képviselő, Ferencváros (IX. kerület) alpolgármestere

Budapest 13 OEVK, IX–XX. kerület

Dr. Vas Imre 43 éves, nő, egy gyermek édesapja, jogász, helyi önkormányzati képviselő

Budapest 14 OEVK, X. kerület

Dr. György István 50 éves, nő, három gyermek édesapja, tanár, jogász, a Fővárosi Közgyűlés képviselője

Budapest 15 OEVK, XI. kerület

Dr. Rétvári Bence 30 éves, nő, jogász, országgyűlési képviselő

Budapest 16 OEVK, XI. kerület

Dr. Orbán Anita 35 éves, férjezett, három gyermek édesanyja, kül- és energia-politikai szakértő, PhD.

Budapest 17 OEVK, XI. kerület

Dr. Kupper András 45 éves, nő, két gyermek édesapja, orvos, országgyűlési képviselő

Budapest 18 OEVK, XII. kerület

Pokorni Zoltán 47 éves, nő, négy gyermek édesapja, tanár, országgyűlési képviselő, a Fidesz alelnöke, Budapest XII. Kerület polgármestere

Budapest 19 OEVK, XIII. kerület

Dr. Kosztolányi Dénes 60 éves, egy gyermek édesapja, jogász, a Fővárosi Közgyűlés képviselője

Budapest 20 OEVK, XIII. kerület

Spaller Endre 32 éves, szociológus

Budapest 21 OEVK, XIV. kerület

Dr. Papcsák Ferenc 43 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, Budapest Fővárosi Közgyűlés képviselője

Budapest 22 OEVK, XIV. kerület

Kulcsár József 55 éves, nő, két gyermek édesapja, vállalkozó, helyi önkormányzati képviselő

Budapest 23 OEVK, XV. kerület

László Tamás 59 éves, nő, két gyer-

mek édesapja, építészmérnök, országgyűlési képviselő

Budapest 24 OEVK, XVI. kerület

Kovács Péter 38 éves, nő, három gyermek édesapja, rendszermérnök, Budapest XVI. Kerületének polgármestere

Budapest 25 OEVK, XVII. kerület

Riz Levente 35 éves, nő, egy gyermek édesapja, Budapest XVII. Kerületének polgármestere

Budapest 26 OEVK, X–XVIII. kerület

Kucsák László 45 éves, tanár, a Fővárosi Közgyűlés képviselője

Budapest 27 OEVK, XVIII. kerület

Ughy Áttila 40 éves, nőtlen, tanár, újságíró, a Fővárosi Közgyűlés képviselője

Budapest 28 OEVK, XIX. kerület

Dr. Tarnai Richárd 37 éves, nő, négy gyermek édesapja, szociálpolitikus, jogász, helyi önkormányzati képviselő

Budapest 29 OEVK, XX–XXIII. kerület

Földesi Gyula 26 éves, nőtlen, Fővárosi Közgyűlés képviselője

Budapest 30 OEVK, XXI. kerület

Borbély Lénárd 28 éves, nőtlen, igazgatóasszervező, helyi önkormányzati képviselő

Budapest 31 OEVK, XXI. kerület

Németh Szilárd 45 éves, nő, két gyermek édesapja, tanár, országgyűlési képviselő

Budapest 32 OEVK, XXII. kerület

Németh Zoltán 37 éves, tanár, Budafok-Tétény alpolgármestere

BÉKÉS MEGYE

Békés megye 01 OEVK, Békéscsaba
Vantara Gyula 55 éves, nős, két gyermek édesapja, mérnök, Békéscsaba polgármestere

Békés megye 02 OEVK, Gyula
Dr. Kovács József 58 éves, nős, három gyermek édesapja, belgyógyász, a Magyar Vöröskereszt Országos alelnöke

Békés megye 03 OEVK, Békés
Erdős Norbert 37 éves, nős, egy gyermek édesapja, bölcsész, országgyűlési képviselő, Békés alpolgármestere

Békés megye 04 OEVK, Szeghalom
Farkas Zoltán 46 éves, nős, két gyermek édesapja, biztonságsszervező, a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének alelnöke

Békés megye 05 OEVK, Szarvas
Domokos László 44 éves, nős, egy gyermek édesapja, közgazdász, országgyűlési képviselő, a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Békés megye 06 OEVK, Orosháza
Dr. Dancsó József 40 éves, nős, két gyermek édesapja, közgazdász, országgyűlési képviselő, Orosháza alpolgármestere

Békés megye 07 OEVK, Mezőkovácsháza
Simonka György 35 éves, gazdasági igazgató

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 01 OEVK, Miskolc
Csőbör Katalin 44 éves, férjezett, 2 gyermek édesanyja, a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar hallgatója, önkormányzati képviselő

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 02 OEVK, Miskolc
Dr. Zsiga Marcell 30 éves, nőtlen, jogász, önkormányzati képviselő, a Fidesz alelnöke

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 03 OEVK, Miskolc
Dr. Nagy Kálmán 63 éves, nős, két gyermek édesapja, osztályvezető főorvos, országgyűlési képviselő

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 04 OEVK, Miskolc

Sebestyén László 53 éves, nős, két gyermek édesapja, gépészmérnök, önkormányzati képviselő

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 05 OEVK, Ózd
Riz Gábor 53 éves, nős, két gyermek édesapja, tanár, megyei közgyűlési képviselő

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 06 OEVK, Sajószentpéter
Demeter Zoltán 46 éves, nős, három gyermek édesapja, református lelkész, megyei közgyűlési képviselő

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 07 OEVK, Kazincbarcika
Tamás Barnabás 57 éves, nős, két gyermek édesapja, személyügyi szervező, megyei közgyűlési képviselő, Putnok polgármestere

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 08 OEVK, Edelény
Dr. Daher Pierre 49 éves, nős, három gyermek édesapja, kórházigazgató, helyi önkormányzati képviselő

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 09 OEVK, Encs
Dr. Ódor Ferenc 55 éves, állatorvos, nős, két gyermek édesapja, országgyűlési képviselő, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 10 OEVK, Sátoraljaújhely
Dr. Hörcsik Richárd 54 éves, nős, két gyermek édesapja, református lelkész, országgyűlési képviselő, Sárospatak polgármestere

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 11 OEVK, Szerencs
Koncz Ferenc 50 éves, nős, három gyermek édesapja, tanár, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Közgyűlésének alelnöke

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 12 OEVK, Tiszaújváros
Dr. Mengyi Roland 34 éves, jogász

Borsod-Abaúj-Zemplén megye 13 OEVK, Mezőkövesd
Tállai András 50 éves, nős, két gyermek édesapja, közgazdász, országgyűlési képviselő, Mezőkövesd polgármestere

CSONGRÁD MEGYE

Csongrád megye 01 OEVK, Szeged
Bodó Imre 47 éves, nős, két gyermek édesapja, politikai szakértő, országgyűlési képviselő, Tiszasziget polgármestere

Csongrád megye 02 OEVK, Szeged
Nógrádi Zoltán 40 éves, nős, két gyermek édesapja, agrármérnök, közgazdász szakmérnök, országgyűlési képviselő, Mórahalom polgármestere

Csongrád megye 03 OEVK, Szeged
Dr. Bohács Zsolt 45 éves, nős, egy gyermek édesapja, jogász, kenu világbajnok

Csongrád megye 04 OEVK, Csongrád
Vincze László 57 éves, özvegy, két gyermek édesapja, tanár, országgyűlési képviselő

Csongrád megye 05 OEVK, Szentes
Farkas Sándor 56 éves, nős, két gyermek édesapja, üzemmérnök, országgyűlési képviselő

Csongrád megye 06 OEVK, Hódmezővásárhely
Dr. Lázár János 34 éves, nős, két gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő, Hódmezővásárhely polgármestere

Csongrád megye 07 OEVK, Makó
Mágori Józsefné 57 éves, férjezett, három gyermek édesanyja, tanár, önkormányzati képviselő

FEJÉR MEGYE

Fejér megye 01 OEVK, Székesfehérvár
Dr. Cser-Palkovics András 35 éves, nős, két gyermek édesapja, európai szakjogász, országgyűlési képviselő, a Fidesz helyettes szóvivője

Fejér megye 02 OEVK, Székesfehérvár
Vargha Tamás 50 éves, nős, négy gyermek édesapja, tanár, önkormányzati képviselő, tanácsnok

Fejér megye 03 OEVK, Dunaújváros
Dr. Dorkota Lajos 51 éves, nős, egy gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő, Dunaújváros alpolgármestere

Fejér megye 04 OEVK, Gárdonyi
L. Simon László 37 éves, nős, négy gyermek édesapja, József Attila-díjas író, megyei közgyűlési képviselő

Fejér megye 05 OEVK, Mór
Törő Gábor 47 éves, nős, két gyermek

édesapja, gépésztechnikus, a Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének alelnöke

Fejér megye 06 OEVK, Sárbogárd
Varga Gábor 41 éves, nő, két gyermek édesapja, tanár, Cece polgármestere, megyei közgyűlési képviselő

Fejér megye 07 OEVK, Bicske
Tessely Zoltán 42 éves, nő, három gyermek édesapja, tanár, Bicske polgármestere

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE

GYMS megye 01 OEVK, Győr
Kara Ákos 34 éves, nő, két gyermek édesapja, szociális terület szakértője, a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat Közgyűlésének alelnöke

GYMS megye 02 OEVK, Győr
Dr. Szakács Imre 52 éves, nő, három gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő, a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat Közgyűlésének alelnöke

GYMS megye 03 OEVK, Győr
Borkai Zsolt 44 éves, nő, két gyermek édesapja, tanár, olimpiai bajnok (torna, 1988-Szöul), Győr polgármestere

GYMS megye 04 OEVK, Mosonmagyaróvár
Dr. Nagy István 42 éves, nő, két gyermek édesapja, agrármérnök PhD., egyetemi oktató, Mosonmagyaróvár alpolgármestere

GYMS megye 05 OEVK, Csorna
Gyopáros Alpár 31 éves, nő, tanár, EU szakértő, országgyűlési képviselő, Csorna alpolgármestere

GYMS megye 06 OEVK, Kapuvár
Ivanics Ferenc 45 éves, nő, három gyermek édesapja, országgyűlési képviselő

GYMS megye 07 OEVK, Sopron
Firli Máttyás 60 éves, özvegy, két gyermek édesapja, okleveles gépésztechnikus, országgyűlési képviselő, a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat Közgyűlésének alelnöke

HAJDÚ-BIHAR MEGYE

Hajdú-Bihar megye 01 OEVK, Debrecen

Dr. Pósán László 44 éves, nő, egy gyermek édesapja, egyetemi tanár, országgyűlési képviselő

Hajdú-Bihar megye 02 OEVK, Debrecen
Halász János 46 éves, három gyermek édesapja, tanár, országgyűlési képviselő, Debrecen alpolgármestere

Hajdú-Bihar megye 03 OEVK, Debrecen
Kósa Lajos 45 éves, nő, három gyermek édesapja, közgazdász, országgyűlési képviselő, a Fidesz alelnöke, Debrecen polgármestere

Hajdú-Bihar Megye 04 OEVK, Hajdúhadház
Tasó László 46 éves, nő, két gyermek édesapja, erdész, országgyűlési képviselő, Nyíradony polgármestere

Hajdú-Bihar megye 05 OEVK, Berettyóújfalú
Dr. Vitézy István 57 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő

Hajdú-Bihar megye 06 OEVK, Püspökladány
Arnóth Sándor 49 éves, nő, három gyermek édesapja, tanár, Püspökladány polgármestere

Hajdú-Bihar megye 07 OEVK, Hajdúszoboszló
Márton Attila 46 éves, nő, közlekedési üzemszervező, országgyűlési képviselő

Hajdú-Bihar megye 08 OEVK, Balmazújváros
Dr. Tiba István 47 éves, nő, három gyermek édesapja, fogorvos, országgyűlési képviselő, Balmazújváros polgármestere

Hajdú-Bihar megye 09 OEVK, Hajdúböszörmény
Kiss Attila 41 éves, nő, két gyermek édesapja, művelődési- és felnőttképzési menedzser, országgyűlési képviselő, Hajdúböszörmény polgármestere

HEVES MEGYE

Heves megye 01 OEVK, Eger
Habis László 57 éves, nő, két gyermek édesapja, közgazdász, Eger polgármestere

Heves megye 02 OEVK, Pétervására
Horváth László 47 éves, nő, egy gyermek édesapja, tanár

Heves megye 03 OEVK, Gyöngyös
Balázs József 44 éves, közgazdász, Nagyréde polgármestere

Heves megye 04 OEVK, Hatvan
Szabó Zsolt 46 éves, nő, három gyermek édesapja, stratégiai igazgató, helyi önkormányzati képviselő

Heves megye 05 OEVK, Heves
Tóth József 56 éves, agrármérnök, nő, két gyermek édesapja, Tiszanána polgármestere

Heves megye 06 OEVK, Füzesabony
Herman István 62 éves, nő, két gyermek édesapja, vállalkozó, megyei önkormányzati képviselő

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE

Jász-Nagykun-Szolnok megye 01 OEVK, Jászberény
Dr. Szabó Tamás 52 éves, nő, négy gyermek édesapja, orvos

Jász-Nagykun-Szolnok megye 02 OEVK, Jászapáti
Pócs János 46 éves, nő, három gyermek édesapja, vállalkozó, helyi önkormányzati képviselő

Jász-Nagykun-Szolnok megye 03 OEVK, Szolnok
Szalay Ferenc 54 éves, nő, két gyermek édesapja, tanár, országgyűlési képviselő, Szolnok polgármestere

Jász-Nagykun-Szolnok megye 04 OEVK, Szolnok
Jánosiné Dr. Bene Ildikó 47 éves, férjezett, két gyermek édesanyja, belgyógyász, helyi önkormányzati képviselő

Jász-Nagykun-Szolnok megye 05 OEVK, Kunszentmárton
Sági István 42 éves, nő, három gyermek édesapja, tanár, helyi önkormányzati képviselő

Jász-Nagykun-Szolnok megye 06 OEVK, Mezőtúr
Boldog István 43 éves, nő, két gyermek édesapja, Kétpó polgármestere

Jász-Nagykun-Szolnok megye 07 OEVK, Kunhegyes
Fejér Andor 49 éves, egy gyermek édesapja, villamosmérnök, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat Közgyűlésének alelnöke

Jász-Nagykun-Szolnok megye
08 OEVK, Karcag

Varga Mihály 44 éves, nő, három gyermek édesapja, közgazdász, országgyűlési képviselő, a Fidesz alelnöke

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

Komárom-Esztergom megye 01 OEVK,
Tatabánya

Bencsik János 44 éves, nő, öt gyermek édesapja, szociológus, hitoktató, országgyűlési képviselő, Tatabánya polgármestere

Komárom-Esztergom megye 02 OEVK,
Tata

Michl József 49 éves, nő, öt gyermek édesapja, teológus, Tata polgármestere

Komárom-Esztergom megye 03 OEVK,
Kisbér

Czunyiné Dr. Bertalan Judit 35 éves, férjezett, két gyermek édesanyja, bölcsész, családjogi szakjogász, helyi önkormányzati képviselő

Komárom-Esztergom megye 04 OEVK,
Komárom

Dr. Völner Pál 47 éves, nő, három gyermek édesapja, jogász, a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Komárom-Esztergom megye 05 OEVK,
Esztergom

Meggyes Tamás 42 éves, két gyermek édesapja, országgyűlési képviselő, Esztergom polgármestere

NÓGRÁD MEGYE

Nógrád megye 01 OEVK, Salgótarján

Székyne Dr. Sztreni Melinda 51 éves, férjezett, két gyermek édesanyja, jogász, bölcsész, Salgótarján polgármestere

Nógrád megye 02 OEVK, Pásztó

Becsó Zsolt 42 éves, nő, egy gyermek édesapja, közgazdász, országgyűlési képviselő, a Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Nógrád megye 03 OEVK, Szécsény

Dr. Nagy Andor 46 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő

Nógrád megye 04 OEVK,
Balassagyarmat

Balla Mihály 44 éves, nő, két gyermek édesapja, tanár, országgyűlési képviselő

PEST MEGYE

Pest megye 01 OEVK, Szob

Harrach Péter 62 éves, nő, három gyermek édesapja, teológus, a KDNP alelnöke, országgyűlési képviselő, a Magyar Országgyűlés alelnöke

Pest megye 02 OEVK, Vác

Bábiné Szottfried Gabriella 43 éves, férjezett, három gyermek édesanyja, gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó, Sződliget polgármestere

Pest megye 03 OEVK, Dunakeszi

Dióssi Csaba 40 éves, nő, négy gyermek édesapja, mérnök, Dunakeszi alpolgármestere

Pest megye 04 OEVK, Gödöllő

Vécsey László 51 éves, nő, négy gyermek édesapja, mérnök, Szada polgármestere

Pest megye 05 OEVK, Aszód

Tóth Gábor 56 éves, három gyermek édesapja, vállalkozó, országgyűlési képviselő, Bag polgármestere

Pest megye 06 OEVK, Nagykáta

Czerván György 50 éves, nő, két gyermek édesapja, agrárközgazdász, országgyűlési képviselő

Pest megye 07 OEVK, Monor

Pogácsás Tibor 45 éves, nő, három gyermek édesapja, tanár, megyei önkormányzati képviselő

Pest megye 08 OEVK, Érd

Dr. Aradszki András 53 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, helyi önkormányzati képviselő

Pest megye 09 OEVK, Budaörs

Csenger-Zalán Zsolt 52 éves, nő, két gyermek édesapja, mérnök, közgazdász, megyei önkormányzati képviselő

Pest megye 10 OEVK, Pilisvörösvár

Gulyás Dénes 55 éves, nő, három gyermek édesapja, egyetemi tanár, operatőr, országgyűlési képviselő

Pest megye 11 OEVK, Szentendre

Hadházy Sándor 53 éves, nő, két gyermek édesapja, mérnök, országgyűlési képviselő, Visegrád polgármestere

Pest megye 12 OEVK,
Szigetszentmiklós

Hoffman Pál 61 éves, két gyermek édesapja, tanár, szaküzemgazdász, Tököl polgármestere

Pest megye 13 OEVK, Ráckeve

Pánczél Károly 48 éves, nő, egy gyermek édesapja, tanár, országgyűlési képviselő

Pest megye 14 OEVK, Dabas

Dr. Szűcs Lajos 45 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő, a Pest Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke, a Magyar Országgyűlés jegyzője

Pest megye 15 OEVK, Cegléd

Földi László 57 éves, nő, négy gyermek édesapja, tanár, Cegléd polgármestere

Pest megye 16 OEVK, Nagykőrös

Dr. Czira Szabolcs 58 éves, nő, három gyermek édesapja, állatorvos, országgyűlési képviselő, Nagykőrös polgármestere

SOMOGY MEGYE

Somogy megye 01 OEVK, Kaposvár

Dr. Heintz Tamás 50 éves, nő, négy gyermek édesapja, háziorvos, országgyűlési képviselő

Somogy megye 02 OEVK, Kaposvár

Gelencsér Attila 41 éves, nő, két gyermek édesapja, tanár, a Somogy Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Somogy megye 03 OEVK, Siófok

Dr. Gruber Attila 51 éves, nő, négy gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő

Somogy megye 04 OEVK,

Balatonboglár

Móring József Attila 41 éves, nő, két gyermek édesapja, gyógypedagógus, tanító, országgyűlési képviselő, a Magyar Országgyűlés jegyzője

Somogy megye 05 OEVK, Marcali

Szászfalvi László 48 éves, nő, három gyermek édesapja, református teológus, országgyűlési képviselő

Somogy megye 06 OEVK

Karvalics Ottó 62 éves, nő, két gyermek édesapja, családi vállalkozó, Barcs alpolgármestere

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
01 OEVK, Nyíregyháza

Dr. Kovács Ferenc 49 éves, nő, három gyermek édesapja, jogász

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
02 OEVK, Nyíregyháza

Dr. Vinnai Győző 50 éves, nő, két gyermek édesapja, főiskolai docens, a történelemtudományok doktora, helyi önkormányzati képviselő

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
03 OEVK, Tiszavasvári

Dr. Karakó László 54 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, Gávavencsellő polgármestere

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
04 OEVK, Nagykálló

Dr. Budai Gyula 46 éves, két gyermek édesapja, jogász, a MAGOSZ szövetségi igazgatója

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
05 OEVK, Baktalórántháza

Lipők Sándor 40 éves, nő, négy gyermek édesapja, vállalkozó, Kemece polgármestere

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
06 OEVK, Nyírbátor

Dr. Simon Miklós 47 éves, nő, egy gyermek édesapja, fizikus, országgyűlési képviselő

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
07 OEVK, Kisvárd

Dr. Seszták Miklós 41 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, megyei önkormányzati képviselő

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
08 OEVK, Vásárosnamény

Dr. Czomba Sándor 46 éves, három gyermek édesapja, gépészmérnök, PhD., országgyűlési képviselő

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
09 OEVK, Mátészalka

Fülöp István 51 éves, nő, két gyermek édesapja, tanár, országgyűlési képviselő

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
10 OEVK, Fehérgyarmat

Dr. Tilki Attila 42 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő

TOLNA MEGYE

Tolna megye 01 OEVK, Szekszárd
Horváth István 39 éves, nő, három

gyermek édesapja, agrármérnök, országgyűlési képviselő, Szekszárd polgármestere

Tolna megye 02 OEVK, Paks

Tóth Ferenc 59 éves, nő, két gyermek édesapja, közgazdasági szakokleveles üzemmérnök, országgyűlési képviselő

Tolna megye 03 OEVK, Bonyhád

Potápi Árpád 42 éves, nő, két gyermek édesapja, országgyűlési képviselő, Bonyhád polgármestere

Tolna megye 04 OEVK, Dombóvár

Patay Vilmos 56 éves, nő, két gyermek édesapja, családi vállalkozó, Dombóvár polgármestere

Tolna megye 05 OEVK, Tamási

Hirt Ferenc 42 éves, egy gyermek édesapja, vállalkozó, országgyűlési képviselő

VAS MEGYE

Vas megye 01 OEVK, Szombathely

Dr. Puskás Tivadar 57 éves, nő, két gyermek édesapja, mentőorvos, főiskolai docens, országgyűlési képviselő

Vas megye 02 OEVK, Szombathely

Dr. Hende Csaba 49 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő, a Magyar Országgyűlés jegyzője

Vas megye 03 OEVK, Kőszeg

Báthly Tamás 66 éves, nő, négy gyermek édesapja, agrármérnök és vállalatgazdasági szakmérnök, országgyűlési képviselő

Vas megye 04 OEVK, Sárvár

Kovács Ferenc 56 éves, nő, három gyermek édesapja, idegenforgalmi menedzser, országgyűlési képviselő, a Vas Megyei Önkormányzat Közgyűlés elnöke

Vas megye 05 OEVK, Körmend

V. Németh Zsolt 46 éves, nő, három gyermek édesapja, földmérő mérnök, országgyűlési képviselő, Vasvár polgármestere

VESZPRÉM MEGYE

Veszprém megye 01 OEVK, Ajka
Ékes József 58 éves, nő, három gyermek édesapja, kereskedelmi menedzser, EU szakértő, országgyűlési képviselő

Veszprém megye 02 OEVK,

Balatonfüred

Dr. Bóka István 45 éves, nő, két gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő, Balatonfüred polgármestere

Veszprém megye 03 OEVK, Pápa

Dr. Kovács Zoltán 52 éves, két gyermek édesapja, jogász, országgyűlési képviselő, Pápa polgármestere

Veszprém megye 04 OEVK, Tapolca

Lasztovicza Jenő 48 éves, nő, három gyermek édesapja, kertészmérnök, országgyűlési képviselő, a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Veszprém megye 05 OEVK, Várpalota

Talabér Márta 37 éves, hajadon, szociálpedagógus, a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének alelnöke

Veszprém megye 06 OEVK, Veszprém

Dr. Horváth Zsolt 40 éves, egy gyermek édesapja, Európa jogi szakjogász, országgyűlési képviselő

Veszprém megye 07 OEVK, Veszprém

Dr. Navracscs Tibor 43 éves, nő, két gyermek édesapja, a politikai tudományok doktora, egyetemi docens, országgyűlési képviselő, a Fidesz országgyűlési frakciójának vezetője

ZALA MEGYE

Zala megye 01 OEVK, Zalaegerszeg

Dr. Gyimesi Endre 57 éves, nő, három gyermek édesapja, a történelemtudományok doktora, országgyűlési képviselő, Zalaegerszeg polgármestere

Zala megye 02 OEVK, Nagykanizsa

Cseresnyés Péter 49 éves, nő, egy gyermek édesapja, tanár, országgyűlési képviselő, Nagykanizsa alpolgármestere

Zala megye 03 OEVK, Keszthely

Manninger Jenő 54 éves, nő, négy gyermek édesapja, építőmérnök, országgyűlési képviselő, a Zala Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Zala megye 04 OEVK, Lenti

Pintér László 59 éves, nő, két gyermek édesapja, tanító, népművelő, a Zala Megyei Önkormányzat Közgyűlésének alelnöke

Zala megye 05 OEVK, Zalaszentgrót

Vigh László 48 éves, nő, négy gyermek édesapja, autóvillamossági-műszerész, országgyűlési képviselő, Felsőrajk polgármestere

Szolnok város története

A város múltja igen régi időket idéz meg. Már az 1800-as évek végétől jégkorszaki településnyomokat fedeztek fel Szolnokon és annak környékén, hiszen a Tiszából előkerült őssálatcsontok megfelelő éghajlati viszonyokra engednek következtetni. A leletek páratlan értékűek: mamut-, gyapjas orrszarvú-, az ősbölgény-maradványok, mamutagyardból csiszolt csontpohár, illetve Tiszaörvénynél egy jávorszarvas agancsának rózsarészből kifaragott csontpohár is előkerült, ami országosan is egyedülállónak minősül. Város környéki leletegyüttesek tanúskodnak továbbá rézkori, bronzkori, illetve vaskori kultúrákról is.

A vaseszközök megmunkálását és azok használatát, illetve a fazekas mesterségben a korongozást a szkíták által űzött, majd később a szkíta kultúrájú népek honosították meg. Szolnokon és a város környékén több szkíta kori lelőhelyet is találtak, például a Zagyvát építéskor edénytöredéket, Szandaszőlősen pedig egy bögre került elő az ásásokon.

A szkítákat a kelták követték, majd ezt követően az iráni eredetű szarmaták telepedtek le a város környékén. A szarmata népesség hol háborúban, hol kereskedelmi kapcsolatban állt a Római Birodalommal, hiszen a feltárt leletek között sok római pénz, fegyver, ékszer és kerámia is előkerült.

A népvándorlás időszakában a Szolnok környékén élő szarmatákat a gepidák vonták uralmuk alá. A katonai repülőtér bővítésekor (1952-ben) 223 szarmata és gepida sírt tártak fel, ahonnan igen gazdag leletanyag: aranyozott és díszes fibulák, vasfegyverek, csontfésűk, övkapcsok és edények kerültek napvilágra.

Az V. század elején bekövetkezett hun támadás feltevések szerint nem érintette Szolnok környékét, így leletanyag sem került elő.

A VI. század közepén megjelentek az avarok és uralmuk a IX. századig megdönthetetlen volt. E népcsoport hagyta

tékát őrzi a Rákóczi-falva-kastélydombi temető. Szolnok a X. században kerül a honfoglaló magyarok birtokába. Erre írásos adatok hiányában régészeti leletekből lehet következtetni. A város elnevezése is bizonytalan. A XI–XIII. századi emlékekben Szaunik-Szounik nevű férfiak szerepelnek, így feltételezhető, hogy személynévből keletkezett a földrajzi név. Vélhetően Szaunik volt Szolnok megye első főispánja, akit a Vata-féle pogánylázadás idején **Gellért** püspökkel együtt gyilkoltak meg. A város első említése 1075-ben, a gamszentbenedeki apátság részére **I. Géza** által kiadott oklevélben történik.

A szolnoki vár és a város a feudális állam megszervezésével alakult ki a Tisza partján, a Zagyva torkolatánál. Ispánsági székhelyként egyben egyházi központ szerepét is betöltötte. Feltételezően **Szent István** rendelete szerinti tíz település által emelt templomi székhely volt.

Szolnok mezővárosi jellegét az biztosította, hogy a királyi vármegye felbomlásáig királyi birtok volt. A XI. században a tiszai rév, vámhely és a megyeközponti szerepe miatt gyorsan fejlődött. Szerepét később tovább növelte, hogy a máramarosi sóbányákból származó árut a Tiszán olcsón tudták szállítani Szolnokra.

Az 1241–42-es Tatárjárás után **IV. Béla** telepeseikkel népesítette be az elnéptelenedett várost. A tatárpusztítás és a többszöri földesúri birtokba való visszakerülés visszavetette a város fejlődését. A korabeli feljegyzések többször csak faluként említik, majd később **Zsigmond király** 1422-ben és 1429-ben kiváltságokat adott Szolnoknak.

Buda eleste után (1541) hadászati szempontból kiemelkedő szerephez jutott a város, ezért 1550 szeptemberében intenzíven kezdtek hozzá a vár erősítéséhez. A folyó általi védtelen oldalon árkot ástak és ott vezették el a Zagyva folyó vizét (ez a mai Zagyva torkolati szakasza). A török

– (folytatás a 21. oldalon) –

Szolnok képekben

„Együtt tudjuk letenni egy biztonságosabb Magyarország alapjait”

A Szolnok Épül Program elindításával az országban egyedülállóan sokrétű fejlesztés valósul meg Szolnok megyei jogú városban. Ennek kapcsán kérdeztük többek között sikereiről és jövőbeni terveiről Szalay Ferencet, a megyeszékhely polgármesterét.

– Komoly rangot kapott a város azzal, hogy Önt az év polgármesterének választották. Beszélne, kérem erről? Mi az, amit a legnagyobb sikerének könyvel el?

– Nem udvarias gesztusként mondom, hogy ez egy csapatmunka érdeme, melyben a hivatal és a közvetlen munkatársaim valamennyien részesek. Meg is köszöntem nekik, mert a nekem szóló elismerés ugyanannyira az ő városuknak, azaz nekik is szól. Összezsírozódott, komoly szakmai gyakorlattal rendelkező kollégák dolgoznak nálunk. Én erre az építő légkörre önmagában is büszke vagyok. Szerencsére számos eredményt elértünk az elmúlt években, talán kiemelésre méltó a Stadler vonatgyárának megépítése, a városban számos fejlesztés elindítása, a belvárosi rehabilitáció, a kismamabérlet, a játszóterek újjáépítése, az ingyenes méhnyakrák elleni védőoltás, az egészségügyi szűrőprogramok, s még hosszasan sorolhatnám, mennyi mindent értünk el közösen.

– Az Ön által irányított városban látványos a fejlődés. A városközponti részen a Kossuth tér és környéke megújult, több beruházás van folyamatban a többi városrészben is. A város használhatósága és a lakosok életminőségének javítása érdekében milyen programokat valósítanak meg?

– A városkép megújulása egy hatalmas feladat, többmilliárd forintot fordítunk rá. A város visszakapta főterét, a belváros utcái is megújultak, illetve meg fognak újulni. Hamarosan a sétányt is átépítik. A gyaloghíd és a Tiszai hajósok tere Szolnok új jelképe lesz. A Tiszaligetben korszerűsödött a strand, a közelmúltban adtuk át az új, fedhető sportmedencét, nagyméretű műfüves pályánk van új öltözőkkel. Út-, parkoló és járdaépítésre csak az idén egymilliárd forintot fordítottunk. A mindennapi megélhetést is segítjük, az időseknek kedvezményt adunk a hulladékdíjban, a kismamák ingyenesen utazhatnak a buszokon. De meg lehet nézni a városi autóbuszokat, ilyen modern és korszerű állomány sehol sincs az országban. Új terek, parkok épülnek, lépésről lépésre épül Szolnok. Minderre 14 milliárd forintot költünk saját forrásból, valamint uniós pályázatok segítségével.

– Az olyan elismerést követően – mint az Év Polgármestere – szoktak gondolkodni a továbblépés vagy más irányban történő elmozdulás lehetőségéről. Jövőre országgyűlési és önkormányzati választások lesznek, s Ön nem csupán Szolnok város polgármestere, hanem a Fidesz országgyűlési képviselője is. Újra indul a polgármesteri székért? Gondolkodik esetleg kormányzati szerepvállalásban?

– Számomra Szolnok városa a legfontosabb, csak ebben tudok most gondolkodni. Indulok a parlamenti választáson is, mert egy megyeszékhely vezetőjeként sokkal nagyobb a lobbierőm, többet tudok tenni a városért, ha a parlamenti döntéseknél is ott vagyok. Az önkormányzati választások még messzebb vannak, de természetesen folytatni szeretném a megkezdett munkát.

– *Az ország legnagyobb problémája a mintegy 10,5%-os munkanélküliség. Az országos mutatókhoz képest Szolnok város milyen szinten áll a foglalkoztatással?*

– Ha csak a mutatókat nézzük, akkor ennél jobban állunk, ám érezhető, hogy a munkahelyek égető problémát jelentenek egyre több családban. Sajnos a mai állami programból hiányzik a valódi munkahelyteremtés, pedig éppen a vállalkozások, befektetések segítése húzhatná ki az ország szekerét abból a mély gödörből, melybe az elhibázott központi gazdaságpolitika taszította. Szolnokon pozitív példát is tudunk mondani, hiszen itt bezártak tradicionális nagyvállalatok (Papírgyár, Cukorgyár, Henkel), ám nem csüggedtünk, hoztunk újakat, kik hosszabb távon gondolkodnak.

– *Történt valamilyen előrelépés Szolnok városban a roma integráció területén? Milyen feladatok az elsődlegesek e téren városunkban?*

– Szolnok ebből a szempontból is nyugodt városnak számít, nincsenek olyan ellenétek a roma és nem roma lakosság között, mint sok más helyen az országban. Ennek ellenére kell foglalkozni a kérdéssel, mert ha nem figyelünk a feszültségek oldására, akkor súlyosbodhat a helyzet. Hamarosan elindul a Motor úti romatelep felszámolása, az ott élőket komfortosabb, jobb otthonokba költöztetjük. A kisebbségi önkormányzattal karöltve közös közbiztonsági akciókat szervezünk, melybe a romák is aktívan bekapcsolódnak. Azt látni kell, hogy a romák nehéz gazdasági helyzetét csak egy jól működő központi rendszer segíthet megoldani. Egymás elfogadása, az előítéletek leküzdése hosszú folyamat. Mindkét fél szükséges hozzá, másként nem megy. Szolnokon a munkahelyteremtéssel, közcélú foglalkoztatással igyekszünk megélhetési forrást teremteni a romáknak, a gazdasági válság ezt a folyamatot most lelassította. Úgy látom, hogy városunkban a roma lakosság döntő többsége megtesz mindent a beilleszkedésért, az alkalmazkodni nem akarókkal pedig közösen, romák és nem romák együtt küzdünk.

Szalay Ferenc átveszi az Év Polgármestere-díjat

– *A városnak széles körű külföldi kapcsolatai vannak. Az Ön által vezetett delegáció nemrégiben Japánban járt. Mi volt a célja ennek az útnak?*

– Hatalmas megtiszteltetés érte városunkat, mivel a Szolnoki Szimfonikus Zenekar volt a *Japán-Magyar Év* egyik kiemelt vendége. Koncertturnénk hatalmas sikert aratott. Emellett mi gazdasági tárgyalásokat folytattunk befektetőkkel, kamarákkal a későbbi üzleti kapcsolatok elősegítéséért.

– *Bizonyára tudja, hogy lapunk a – 20 éve szolnoki székhelyű – Lungo Drom cigányszervezet lapja, így elkerülhetetlen a kérdés: milyen a kapcsolatuk?*

– A Lungo Drom az a roma szervezet, mely megítélésem szerint képes hitelesen, előítéletek szítása nélkül képviselni a cigányság érdekeit. Alighanem Szolnokon ezért sincs számottevő probléma kisebbségi kérdésekben. A Lungo Drom jó partnere a mindenkori önkormányzatnak, így közösen tudjuk segíteni az itt élő romákat problémáik megoldásában.

– *Közeleg a karácsony, az újév. Mit üzen az olvasóinknak?*

– A 2010-es esztendő sok nehézséget tartogat mindenki számára. Az állami megvonások sajnos éppen a legszegényebbeket és a gyereket nevelőket érintik a legjobban, ráadásul az önkormányzatoktól is elvesznek a segítő forrásokból. Egyre több lesz a szegény, akiknek a mindennapi megélhetés lesz a legnehezebb. Fogjunk össze, s együtt álljunk talpra! Hiszek abban, hogy a nehézségek összekovácsolják városunk és az ország polgárait, együtt tudjuk letenni egy biztonságosabb Magyarország alapjait.

Marsi Edit

Szolnok képekben

ostromzár 1552. szeptember 2-án teljesedett ki a város körül. A túlerőt látva a császári zsoldosok 1552. szeptember 4-én éjjel a Tiszán át menekültek el a várból. Őket követte a spanyol, illetve a magyar lovasság. **Nyári Lőrinc** várkapitány másnap reggel arra ébredt, hogy a felvonóhid leeresztve, a várkapu nyitva és csak 50 főnyi hajdúcsapattal maradt **Ahmed** és **Ali** basa 40 ezer fős seregével szemben. A küzdelem kilátástalanná vált.

A törökök 1553-ban létrehozták a szolnoki szandzsákságot, majd 1562-ben elkezdték a Tisza-híd építését. Itt tartózkodásuk alatt dzsámit, minaretet és fürdőt építettek, amelyek a háborúk folyamán elpusztultak. Irodalmi érdekességként kell megemlíteni, hogy itt másolták a hazánkban készült egyetlen kézirásos török kódexet, amely Szulejmán hadjáratát írja le.

A város végül 1685-ben szabadult meg a török uralomtól. A török elleni harc pusztításait a Rákóczi szabadságharc eseményei tovább fokozták. A város 1697-ben, 1703-ban és 1706-ban – az ismert hadiesemények következtében – szinte teljesen megsemmisült. Szolnok városának benépesítése igen komoly feladatot jelentett: egy 1749-es feljegyzés csak egy kocsmáról és egy kilenc embert foglalkoztató serfözde-tulajdonosról tesz említést.

A török kiűzését követően az államhatalmi és államigazgatási feladatokat Heves és Külső-Szolnok ideiglenesen 1876-ig egyesített vármegyéek előljárói és a pozsonyi Magyar Kamara óbudai tisztartósága látta el. Heves és Külső-Szolnok vármegyéet Szolnokon rendszerint egy esküdt és egy komisszárius képviselte.

A város történetének kiemelkedő eseménye volt az 1847. szeptember 1. napon a Pest-szolnoki vasút megnyitása, melyen már minden nap közlekedtek a szerelvények.

Az 1848-as márciusi forradalom hírére népgyűlést tartottak a városban és a főjegyző által vezetett küldöttség kifejezte a szolnokiak bizalmát az új kormány iránt. 1848 októberében mintegy ezer önkéntes indult harcba a városból. 1849. március 5-én a honvédsereg Damjanich tábornok vezetésével itt érte el a tavasz első jelentős győzelmét a császári csapatok felett. A szolnoki csatát követően hosszú ideig felváltva osztrák és magyar járőrtevékenység volt a városban, de tartósan egyik fél sem szállta meg Szolnokot. A világoi fegyverletétel után, az 1870-es években figyelemre méltóan nőtt a város iparos és kereskedő rétegének a száma. 1879-ben az alispán arról számolt be, hogy a 15 847 fős lélekszámú városban 443 kereskedő és iparos van. Ha ezek családját is figyelembe vesszük, megállapítható, hogy magas az arányuk az összlakossághoz képest. Szolnok tehát a XIX. század közepén agrárfoglalkozású helyett iparforgalmi jellegű mezővárossá vált.

A város ipari üzemének kialakulásához kedvező lehetőségeket teremtett a vasúthálózat bővítése. A Szent István Hengerműmalom és Gőzfűrészüzem 1860-as építését több vállalat, gyár alapítása követte. Felépítették a Dohányfermentálót (1864), a Téglagyárat (1910) és a Cukorgyárat

(1914). Egy 1926-ban kiadott almanach szerint a Gaál Gépgyár, a Lakatos és Mérleggyár, a **Schwarz-testvérek** Ecet-szeszgyára, az Asztalosárugyár, **Östreich Lipót** Szeszgyára, **Kádár Elek** Likörgyára, **özv. Galambos Miklósné** Szappangyára jelentette a város nagyiparát. 1936-ban kezdte meg a termelését a Papírgyár. Az 1930-as években az ipari termelés tekintetében Szolnok a jelentősebb városok közé emelkedett, lakosainak száma 1930-ban már 38 764 fő volt.

Az első világháború súlyos károkat okozott: a Tisza hidját felrobbantották a románok, több lakóház összedőlt, a vártemplom is romokban hevert. A város három hónapig a vörös és a román csapatok arcvonala között terült el, ráadásul súlyos leszámolások voltak a várost felváltva birtokló vörös-, illetve fehérgárdisták között.

A két világháború között elsősorban a háborús károkat javították ki, valamint legjelentősebb beruházként felépült a Papírgyár, a Gabonatarház, a Tisza Szálló és Gyógyfürdő. A második világháborút megelőzően Szolnok katonaváros lett. Többek között 1939-ben kezdték el a katonai repülőtér építését, aminek eredményeképpen 1940 őszén három repülőalakulatot helyeztek át ide.

A városnak már a háború első éveiben súlyos közellátási gondokkal kellett megküzdeni, ezért a hatóságok kénytelenek voltak élelmiszerjegyeket kiadni. A háború első közvetlen csapása 1944. június 2-án 8 óra 29 perckor érte Szolnokot. Az amerikai légierő 130 db B-24 bombázója támadta a várost, pontosabban a szolnoki vasútállomást. Súlyos emberi és anyagi károk keletkeztek. Ezt követően gyakoribbá váltak a bombatámadások, így a lakosság jelentős része elmenekült a városból. 1944. november 4-én a szovjet csapatok bevonulásakor mintegy 6–8 ezer fő maradt a városban. A felszabadulást követően, 1945-ben mintegy 492 személy kapott földet, összesen 4902 katasztrális földterületet. Ez lényegesen kisebb volt a megye többi városában és nagyobb településeinek kiosztott földterületénél. Jelentős dátum Szolnok történetében 1947. év is, hiszen ekkor adták át az újjáépített Zagyva-, és Tisza-hidat.

Az 50-es években bekövetkezett erőltetett fejlesztés következtében a város iparfejlesztése felgyorsult. 1952-ben a Tiszamenti Vegyiművek kénsavgyára már termelt. Ezt később újabb üzemrészek követték. Felépült a mezőgazdasági gépjavító, az állatfahéj-feldolgozó, a betonelemgyár, a cellulózüzem, a Ganz hegesztett szerkezetek gyára, a MÁV dízeljavító üzem és a kőolaj- és földgáztermelő vállalat.

A termálfürdő építésével megkezdődött a Tiszaliget üdülőközpontjának fejlesztése is, valamint elkezdődött a város egyik régi vágyának megvalósítása is: a nagymérvű lakásépítés is. 1953-ban kezdték kiépíteni a Ságvári körutat, ezt követte a Zagyva-parti, a Tallin körzeti, a Mátyás király úti, a József Attila úti építkezések, a Széchenyi-lakótelep építése, majd 1975-ben átadták Közép-Európa akkori legkorszerűbb vasútállomását.

Biri Attila
(Szolnokinfo)

Származás és hárító önigazolások

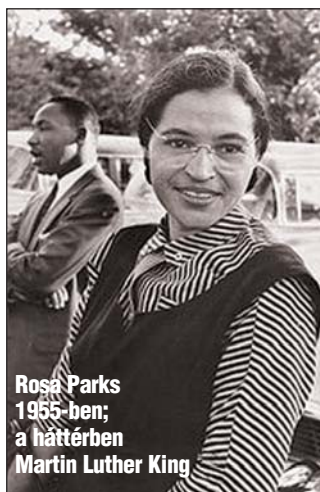
Mindannyian szeretjük azt gondolni magunkról, hogy jó emberek vagyunk. Szeretjük azt hinni, hogy magatartásunk, cselekedeteink helytállóak, a másik emberért, a közösségért tesszük. A lelkünk mélyén azonban tudjuk, valójában mi mozgat bennünket. Ha valakivel rosszat teszünk, ha bántjuk, megalázzuk, akkor az „én jó ember vagyok” állításunkat a másik ember gyengeségével látjuk igazolni.

Amikor az amerikai feketét a fehér rabszolgaként dolgoztatták az ültetvényeken, s mint árut adták-vették őket, akkor megnyugtatta őket az a tudat, hogy a feketék valójában nem emberek, ennek megerősítéséül különböző feltételezések, vélelmek alapján háromtöndnyi embernek minősítették őket. Ez a fajta önigazolás vált rasszizmussá, mely problémával a fehér rabszolgaság eltörlése után találták magukat szemben. Amerika alkotmánya, hiába nyilvánította ki a feketék egyenlőségét, egyenjogúságát, a fehérben annyira meg volt erősödve a hit, hogy a feketék nem emberek – vagy legalábbis nem olyan emberek, mint ők –, hogy az élet minden területére kiható elkülönítő rendelkezéseket léptettek érvénybe. Majd száz évek kellett ahhoz eltelnie, hogy a fehér rabszolgákban is szabad embernek tekinthessék a feketéket. Ennyi időt vett igénybe az a felejtés, melyet a fehéreknek el kellett végezniük a feketékkel szemben tett agressziójukkal kapcsolatban. Be kellett vallaniuk maguknak, hogy őseik önző módon megfosztották az afroamerikaiakat a tanulás, az emberi élet lehetőségeitől, attól, hogy anyák, hogy apák, hogy gyermekek lehessenek.

A Plessy kontra Ferguson per során egy fekete lány azért fordult a Legfelsőbb Bírósághoz, mert az alkotmányban kinyilvánított egyenlőségét úgy szerette volna érvényesíteni, hogy a

fehérek számára fenntartott iskolában tanulhasson. A Legfelsőbb Bíróság „egyenlő, de külön” álláspontja arról árulkodott, hogy Amerika társadalma ekkor nemhogy nem végezte el azt a felejtési munkát, amely segített volna szembenézni a maguk által előidézett problémákkal, hanem heves érzelmi reakciót váltott ki belőlük minden, mely azt üzent, hogy a feketék szenvedéseinek ők az okozói.

Majd a fehér szellemi elit belátta, hogy a feketék elkülönülten is nagy eredményekre képesek. Ekkor már népszerű egyetemeik, főiskoláik voltak. **Martin Luther King** édesapja, **Rosa L. Parks**, a tömegközlekedési

eszközök bojkottja elindításának édesanyja számos fekete emberrel együtt már a 20-as években diplomával bírt. Ez a siker vezette el a feketéket a 60-as évek erőszakmentes polgárjogi mozgalmához, s ahhoz, hogy a Legfelsőbb Bíróság, ha lassan is,

de felmorzsolta a szegregációt életben tartó helyi, tagállami rendelkezéseket, gyakorlatot.

1954-ben a Legfelsőbb Bíróság a Brown kontra Topeka Oktatási Bizottság ügyében hozott döntésében megállapította, hogy a nyilvános iskolákban a faji elkülönítés alkotmányellenes, a külön fekete gyerekek számára létrehozott intézmények léte önmagában bizonyítja, hogy a fekete gyerekeket nem tekintik egyenlőnek a fehérrel.

Az elkülönítés ellen folytatott harcban a fehér és fekete gyerekeket egyaránt buszok szállították a környezetüktől távol eső iskolákba. Ezzel az intenzív, sokszor erőszakos intézkedéssel az oktatásirányítók pontosan az ellenkezőjét érték el annak, amit akartak. Azaz, a fehér szülők nem az ellen tiltakoztak, hogy a gyermekük feketével jár egy iskolába, hanem a buszoztatás ellen. Akik pedig tehették, magániskolákba küldték gyermekeiket.

A pedagógusok részéről történő hárítás abban nyilvánult meg, hogy mivel a fekete angol beszélő gyerekeket kevésbé értették, ezért gyengébb tanulási képességűnek vélték őket, melyet azzal is igazoltak, hogy ők gyengén teljesítettek a különböző, sztenderd angolra épülő tesztek során. Tehát pontosan a buszoztatás hívta fel a figyelmet arra, hogy a gyerekek összekeverése nem biztosíték a szegregáció megszűnésére. Ugyanis, ha a

pedagógusok a nyelvi defektusokat nem tudják megkülönböztetni a fekete angoltól, akkor a közös iskolák ellenére is megmaradnak a társadalmi különbségeket konzerváló előítéletek.

1977-ben Ann Arbor város Green Road néven ismert részén a Martin Luther Kingről elnevezett általános iskola tizenöt fekete tanulójának szülei beperelték az iskolát, az Ann Arbor-i tankerületet és a Michigan állami iskolaszéket. A felperesek szerint az illetékesek nem vettek figyelembe számos olyan kulturális, társadalmi és gazdasági tény, amelyek figyelembevételére esetén a gyerekek iskolai előmenetele normális lehetett volna. A felperesek azzal érveltek, hogy a gyerekek által használt fekete angol oly mértékben különbözik az iskolában használt sztenderd angoltól, ami esélyegyenlőtlenséget okoz iskolai karrierjükben. A bíróság 1979-ben jogerős ítéletben kötelezte az alpereseket, hogy dolgozzanak ki egy olyan tervezetet, amelynek alapján a tanárok képessé tehetők arra, hogy felismerjék a fekete angol beszélő tanulókat, és megtanítsák őket a sztenderd angol olvasására.

Magyarországon soha nem volt hivatalos a roma és nem roma gyerekek külön oktatása, soha nem voltak kijelölve a cigányok és nem cigányok számára a külön lakóhelyek, de a tömegközlekedési eszközökön sem voltak olyan szabályok, mely sze-

rint a cigányok csak is hátul foglalhattak volna helyet. Hanem, döntő többségük el sem jutott a szokásjogon alapuló megkülönböztetésig, kirekesztésig. A hatalom taktikája velük szemben nem a hivatalos kirekesztés, hanem a véletlen megfélemezés volt, ami sajnos ma is igaz. Az 50-es években nem az elkülönítetten tanuló roma gyerekek száma volt magas, hanem majd 100%-os volt a romák analfabétizmusa. Nem azért, mert kérés ellenére nem jártak iskolába, hanem azért, mert a tanerő, a tárgyi feltételek hiánya miatt először őket húzták ki a beiskolázandók sorából, aztán az értelmi, végül a mozgásfogyatékosokat.

Magyarországon törvényesen nem volt sehol sem leírva, kimondva, hogy a roma gyerekeknek külön osztályokba, iskolákba kell járniuk, azonban a rendszer, a gyakorlat úgy volt felépítve, hogy előítéletekre, vélelmekre alapuló hátrítások egész sora biztosította, hogy a problémás roma és nem roma gyerekek törvényesen kerüljenek ki az iskolából, eltérő megítélés alá essenek. A kútelzáras effektusa 1993-tól napjainkig sem gyengült, hanem erősödött. Vegyünk egy osztályt, amelyben néhány vagy sok gyermeknek nem anyanyelvjárása a köznyelv vagy a középosztály tagjai által használt nyelv. Helyette a magyar nyelv cigány változatát beszélik. Ezért számukra nagy gondot jelent a betűk és a hangok összeegyeztetése. Nem azért, mert fogyatékosak vagy nyelvi defektussal küzdenek, hanem egészen egyszerűen a társadalmi kirekesztettség egyik jellemzője a földrajzi kirekesztettség, amelynek következtében a kirekesztettek és kirekesztők generációkon keresztül nem kommunikálnak egymással, s ez az elkülönültség, minél hosszabb ideig áll fenn, annál

több eltérő nyelvi jegyet kölcsönöz az egyik, illetve más nyelvnél.

A pedagógus, ha tisztában van, ha nincs a nyelvnek ezzel a sajátosságával, tevékenységében, következtetésiben egyre inkább gyakoribbakká válnak azok a megállapítások, hogy a kérdéses tanulók fogyatékosak. Különösen akkor, ha osztályában, iskolájában nem szívesen látja őket. Pedig, erre a nyelvi problémára is vannak áthidaló módszerek. Mivel azonban a pedagógus az elkülönítés indoklására keres okokat, a problémákat a gyermekek pszichéjében, értelmi képességeiben véli látni. Aminek következtében az érintett gyerekek többsége 9–10–11 éves korára gyógy-pedagógiai osztályokban találja magát vagy, ami gyakoribb, nagyon alacsony teljesítményt nyújt. Ennek a fajta, sokszor nem szándékos hátrításnak a tudomány eszközeivel szabhatunk határt.

A hazai oktatási integrációt célzó programok kidolgozói szerint az iskolák a tanulókat szociális és etnikai alapon különböztetik meg egymástól. Amely látszatra így van, de azzal a kiegészítéssel, hogy a pedagógusok valóban nem tudnak különbséget tenni az értelmi és nyelvi defektusokkal küzdő, valamint az évszázados területi és társadalmi kirekesztettségben élő cigány gyerekek iskolai teljesítménye között. Az iskolai teljesítménybeli különbségek alapvetően a tanulók közötti nyelvi eltérésekből erednek. Közülük azt a sikeres, aki leginkább azt a nyelvet beszéli anyanyelvjárásaként, melyet az iskola használ, melyet a társadalom preferál.

A nyelvtudomány azért segíthetne itt, mert megvannak az objektív módszerei arra, hogy leírja az egyes nyelvjárások közötti mondattani, jelentéstani, alaktani és hangtani eltéréseket. A különbségek leírásával segíthetnénk a cigány magyar nyelvet be-

szelő gyerekeknek abban, hogy elsajátíthassák a sztenderd magyart. Lehetőség nyílna olyan adekvát, átvezető oktatási stratégia kidolgozására, mely számol a gyermekek kiinduló nyelvi helyzetével, s lépésről lépésre juttatja el őket a köznyelvi normák birtokába. Addig azonban, amíg a kiadók, tanárképzők, oktatás-irányítók, pedagógusok csak a szavak szintjén fogadják el a kulturális, nyelvi különbségek létét, addig a taneszközök, a tanítási módszerek továbbra is ezt a felfogást fogják tükrözni.

Az átvezető oktatási stratégiáknak nem szegregáltan kellene megvalósulniuk, hanem a tanításban alkalmazott módszereknek, tartalmaknak kellene fokozottan figyelembe venniük. Például a magyar olvasástanítási módszerek sok esetben kevés időt szánnak a hangtanításra, ami megnehezíti a gyerekek számára a hasonló magán- és mássalhangzók megkülönböztetését. Ezért a hangzókat tévesen kapcsolják a hozzájuk tartozó betűkhöz. Ugyanakkor egyre gyakoribb, hogy első osztályba író-olvasó gyerekek érkeznek. Ezért a különböző csoportok olyan összetett feladatot kaphatnak, melyben egyik borítékban a betűk és a képek, a másik borítékban a képek és a szavak párosítása a feladat. A csoportok a két borítékban szereplő feladatok megoldására összesített pontszámot kapnak, azaz érdekükben áll egymásra figyelni és egymásnak segíteni.

Az integrációs törekvések egyik kísérő jelensége a nyílt, tartós fizikai agresszió. **Elliot Aronson** és munkatársai tanulási és munkaszituációban figyelték meg a gyerekeket. Arra jöttek rá, hogy az agresszív viselkedés mögött nem mindig az érzelmi indulati élet zavara áll, hanem a környezetünkről és önmagunkról alkotott egyéni világvéleményünk. A fehér amerikai gyerekek nem hitték el,

hogy a fekete, színes bőrű gyerekek éppen úgy meg tudják oldani a feladataikat, mint ők. Minden törekvésük arról szólt, hogy az elkülönítést célzó falakat biztosan megépíthessék az iskolán belül is.

Aronson arra jött rá, hogy a tanulási eredményességben való versengés is az egyik falépítő stratégia, ezért azt javasolta, hogy a tanulás módszereit kell megváltoztatni, mégpedig az együttműködési, a konfliktusok barátságos lezárásának képességét is az eredményesség középpontjába kell állítani. A mozaik számára azt jelenti, hogy a tanítási, tanulási folyamatot úgy kell megtervezni, hogy az egyes feladatok megoldásához minden gyerek hozzájárulhasson egy kicsit, s ha valamiben elakad, akkor a társai csúfolódás, felháborodás nélkül segítsék ki. Arra is rájött, hogy a gyerekek közötti túlzott egyéni esedés vagy klikkesedés szintén a határokat, az ellentéteket erősíti, ezért a mozaik módszer jellemzője, hogy a gyerekek mindig más és más megfontolás alapján kerülnek egy csoportba. A csoportosítás szempontjai nem alapulhatnak tanulási és egyéb eredményességen.

Aronson módszere saját tapasztalatom szerint is jó, mintegy feloldja a gyerekekben a teljesítménykényszer. Javítja az önismereti és együttműködési képességüket, valóban jobb véleménynyel lesznek egymásról és a feladatokat elutasító gyerekek is jobb hozzáállást tanúsítanak a tanuláshoz. Azonban azt gondolom, hogy a módszer – akkor is, ha az emberi kapcsolatok építésének képességét kiválóan fejleszti – csak járulékos, és nem elsődleges elemként ad gyógyírt a magyarországi iskolák egyik fő problémájára, a kulturális különbségekből és előítéletekből adódó agresszió leküzdésére.

Menyhért Ildikó

Nyelvlecke kezdőknek

putrel (1) *tgyl*
 shukar *mn* (sukar)
 chachi rig (csacsi rig)
 chacho/-i *mn* (csacso/-i)
 drago/-o *mn*
 e fabrika (-i) *nn*
 e feshtila (-i) *nn* (festila)
 o flako (-ura) *hn*
 e furka (tsz: furchi)
 o gad (-a) *hn*
 galbeno/-i *mn*
 godyaver *mn* (gogyaver)
 o gono (-e) *hn*
 o gulumbo (-ura) *hn*
 e gutuj (-a) *nn*
 o gutujin (-a) *hn*
 e jakh (-a) *nn*
 nasul *mn* (naszul)
 e rig (-a) *nn*
 o skamin (-a) *hn* (szkamin)
 stungo rig (sztungo rig)
 suntó/-o *mn* (szunto) **svunto**
 vuneto/-o *mn*
 azbal (2) *tgyl*
 beshavel (1) *tgyl* (besavel)
 bokhajvel (1) *tgyl*
 iskirisarel (1) *tgyl* (iskiriszarel)
 keravel (1) *tgyl*
 kerel (1) *tgyl*
 e kirpa (-i) *nn*
 kolyol (3) *tgyl*
 e koshnica (-i) *nn* (kosnica)
 o kotor (-a) *hn*
 o lil (-a) *hn*
 losshal (2) *tgyl* (lossal)
 mangakerel (1) *tgyl*
 nashkerel (1) *tgyl* (naskerel)
 patyal (2) *tgyl*
 phirakerel (1) *tgyl*
 rakhadyol (3) *tgyl* (rakhagyol)
 shaj (saj)
 shax *hn* (tsz: shax) (sah)
 sunul (6) *tgyl* (szunul)
 trubul (6) *tgyl*
 trushajvel (1) *tgyl* (trusajvel)
 e vedera (-i) *nn*
 vorbil (4) *tgyl*
 xalavel (1) *tgyl* (halavel)

1. (ki)nyit 2. (ki)bont
 szép
 jobb oldal
 1. igaz 2. jobb (*oldal*)
 kedves
 gyár
 mécses
 zászló
 villa (*eszköz*)
 ing
 sárga
 okos
 zsák
 galamb
 birsalma
 birsalmafa
 szem (*testrész*)
 rossz
 oldal
 szék
 bal oldal
 1. szent 2. szűz
 kék
 (meg)bánt
 ültet, leültet
 (meg)éhezik
 ír
 csináltat
 csinál, tesz, készít
 rongy
 lágyul, puhul
 kosár
 darab, rész
 levél (*postai*)
 örül
 kéreget
 szaladgál
 (el)hisz
 járogat
 1. születik 2. lelődik
 -hat, -het
 káposzta
 sajnál
 kell
 szomjazik
 fény
 beszél, szól
 öblít

e xar (-a) *nn* (har)
xaxavel (1) *tgyl* (hahavel)
e xip (-a) *nn* (hip)
xiril (4) *tgyl* (hiril)
zhutil (4) *tgyl* (zsutil)
o dikhlo (-e) *hn*
e Peshta *nn* (Pesta)
o shelo (-e) *hn* (selo)
shinel (1) *tgyl* (sinel)
o shurari (-a) *hn* (surari)
e shuri (-a) *nn* (suri)
butzhene
cerra zhene (cerra zsene)
dujzhene (dujzsene)
izh (*hat*) (izs)
sode *névm* (szode)

sode zhene san? (szode zsene szan?)
e zhamba (-i) *nn* (zsamba)
o zhen (-e) *hn* (zseno)
zhikaj *névm* (zsikaj)
e zhulyi (-a) *nn* (zsulyi)
chacho/-i *mn* (csacso/-i)
chachol (3) *tgyl* (csacsol)
chalyol (3) *tgyl* (csalyol)
e char (-a) *nn* (csar)
lungo/-o *mn* (tsz: lungi/lunzhi)
terno/-i *mn*
khanchi *névm* (khancsi)
khelel (1) *tgyl*
khelel (1) **pes** *vissz* (khelel pesz)
khonyik *névm*
o khuro (-e) *hn*
o muj *hn* (tszu: muj)
o piramno (-e) *hn*
tehara *hat*
xoxamno/-i *mn* (hohamno)
anglino/-i *mn*
o anglunipe *hn*
aratyi *hat* **izh**
baxt *nn* (tsz.: baxtya) (baht)
o sap *hn* (tsz: sap) (szap)
sovlyarel (1) *tgyl* (szovlyarel)
phadyol (3) *tgyl* (phagyol)
phagrel (1) *tgyl*
e phuv (-a) *nn*
o agor (-a) *hn*
baro/-i *mn*
o gazho (-e) *hn* (gazso)
kathar *névm*
kothar *hat*
lujine *hat*
marcine *hat*

1. völgy 2. lapály
 etet
 fedő
 horkol
 segít
 kendő
 Budapest
 kötél
 vág
 késes
 kés
 sokan
 kevesen
 ketten
 tegnap
1. mennyi? hány?
2. amennyi, ahány
 hányan vagytok?
 béka
 lény, élőlény
 meddig?
 nő
1. igaz 2. jobb (*oldal*)
 (meg)javul, beigazolódik
 jóllakik
1. fű 2. (tsz) mező
 hosszú
 fiatal
 semmi
 táncol
 játszik
 senki
 csikó
 száj
1. szerető 2. vőlegény
 holnap
 hazudós, hazug
 első, elülső
 elsőség
 tegnap
 szerencse
 kígyó
 altat
 (el)török
 tör
 föld
 vég, szél (*vmié*)
 nagy
 nem cigány
1. honnan? 2. innen
 onnan
 hétfőn
 kedden

phuro/-i *mn*
savatone *hat* (szavatone)
shusho/-i *mn* (suso)
o than (-a) *hn* (tsz: than)
o them (-a) *hn*
o thud (-a) *hn*
thulo/-i *mn*
o thuv (-a) *hn*
anda *vsz*
bandyrol (3) *tgyl* (bangyol)
o buso (-ura) *hn*
o dyiv (-a) *hn* (gyiv)
e godyi (-a) *nn* (gogyi)
o kurko (-e) *hn*
nandyol (3) *tgyl* (nangyol)
o paho (-ura) *hn*
phadyol (3) *tgyl* (phagyol)
atunchi *hat* (atuncsi)
e balyi (-a) *nn*
e coxa (-i) *nn* (coha)
o frukto (-uri) *hn*
o gad (-a) *hn*
kindyol (3) *tgyl* (kingyol)
o kolopo (-ura) *hn* e stadyi(a)
lolyol (3) *tgyl*
e lyepka (-i) *nn*
e lyindra (-i) *nn*
lyindralo/-i *mn*
e lyuvava (-i) *nn*
e raklyi (-a) *nn*
sastyol (3) *tgyl* (szasztlyol)
ushtyel (1) *tgyl* (ustyel)
akanak *hat*
kana *névm*
kasko
khanchi *névm* (khancsi)
o nyamo (-ura) *hn*
o nyepoto (-ura) *hn*
o nyevipe *hn*
nyevo/-i *mn*
parnyol (3) *tgyl*
sosko/-i *mn* (szoszko)
e vaza *fn*
zelenyol (3) *tgyl*
ginavel (1) *tgyl*
kashtyol (3) *tgyl* (kastyol)
kattyi *hat*
mishto *hat* (misto)
e phar (-a) *nn*
pharo/-i *mn*
sar (szar)
o sastyari (-a) *hn* (szasztlyari)
e sastyarica (-i) *nn* (szasztlyarica)

öreg
 szombaton
 üres
 hely
 ország
 tej
 kövér
 füst
 1. -ból, -ből 2. -ért
 görbül, hajol, hajlik
 autóbusz
 búza
 1. ész 2. agy
 1. vasárnap 2. hét (*hét nap*)
 lemeztelenedik
 jég
 (el)török
 akkor
 koca
 szoknya
 gyümölcs
 ing
 ázik
 kalap
 1. pirosodik 2. elpirul
 lőcs
 álom
 álmos
 pipa
 nem cigány lány
 (meg)gyógyul
 (fel)kel
 most
 1. mikor? 2. amikor
 kié?
 semmi
 rokon
 unoka
 újság
 új
 fehéredik
 1. milyen? 2. amilyen
 váza
 zöldül
 1. olvas 2. számol
 fásul
 annyi, ennyi
 jól
 teher
 nehéz
 1. hogy, ahogy 2. mint
 orvos
 orvosnő

e sastyarkinya (-i) <i>nn</i> (szaszttyarkinya)	orvosné
shukares <i>hat</i> (sukaresz)	szépen
e avlina (-i) <i>mn</i>	udvar
akharel (1) <i>tgyl</i>	(meg)hív
angle <i>hat</i>	1. elől 2. előre
avri <i>igekötő</i>	ki-
o balisho (-a) <i>hn</i> (baliso)	malac
e buchi (-a) <i>nn</i> (bucsi)	1. pofacsont 2. forgócsont
	3. farcsont
o cherbo (-ura) <i>hn</i> (cserbo)	szarvas (<i>állat</i>)
cirdel (1) <i>tgyl</i>	húz
dur <i>hat</i>	messze
o gulumbo (-ura) <i>hn</i>	galamb
e guruvnyi (-a) <i>nn</i>	tehen
hamisarel (1) <i>tgyl</i> (hamiszarel)	kavar, kever
kamel (1) <i>tgyl</i>	1. szeret 2. akar
karing <i>névm</i>	1. merre? 2. amerre
o kishaj (-a) <i>hn</i> (kisaj)	homok
krujal <i>hat</i>	1. körül 2. köré
e luma (-i) <i>nn</i>	világ
o pedo (-a) <i>hn</i>	állat
pushel (1) <i>tgyl</i> (pusel)	kérdez
resel (1) <i>tgyl/tgyl</i> (reszel)	(el)ér
shinel (1) <i>tgyl</i> (sinel)	vág
o varro (-ura) <i>hn</i>	mész (fn)
e vrama (-i) <i>nn</i>	idő, időjárás
o zido (-ura) <i>hn</i>	fal
adyes <i>hat</i> (agyesz)	ma
e kirchima (-i) <i>nn</i> (kircsima)	kocsma
ratyine <i>hat</i>	1. éjjel 2. este
tela <i>vsz</i>	1. alatt 2. alá
arakhel (1), rakhel (1)	lel
o cerhari (-a) <i>hn</i>	sátoros cigány
chalo/-i <i>mn</i> (csalo)	jóllakott
chalyol (3) <i>tgyl</i> (csalyol)	jóllakik
dur <i>hat</i>	messze
e familija (-i) <i>nn</i>	család
inke <i>hat</i>	még
kade <i>hat</i>	így, úgy
o kaver (-a) <i>hn</i>	más, másik
e/o ketana (-i) <i>nn</i>	katona
kinel (1) <i>tgyl</i>	vesz, vásárol
maj	-bb (<i>a középfok képzője</i>)
o nipo (-ura) <i>hn</i>	nép
opre <i>hat</i>	fel
e patradyi (-a) <i>nn</i> (patragyi)	húsvét
patradyine <i>hat</i> (patragyine)	húsvétkor
pherado/-i <i>mn</i>	tele, teli
sako/-i <i>mn</i> (szako)	minden
thaj <i>ksz</i>	és, meg
tranda <i>szn</i>	harminc
e voja (-i) <i>nn</i>	kedv, öröm
zhanel (1) <i>tgyl</i> (zsanel)	tud

A tüköregyforma ikerfiúk

Sáfár Sándor és Wuscher Anna gyűjtése

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy gyönyörűséges cigánylány. Derekáig ért a göndör, hollófekete haja. Égett a keze között a munka, ezért fogadta fel az öreg király a szolgájának. A lányt mindenki megszerette a palotában, mert mindenkihez volt egy kedves szava.

– Ha nekem ilyen ügyes menyem lenne, fiam, mint ez a lány, én rögtön rád bíznom az ország dolgát, mert ez a nőszemély mindent elvégezne helyetted. Neked csak a kormányzás maradna.

– Szívemből beszél királyi atyám. Már éppen azon jártattam az eszemet, hogy beleegyezését kérem a házassághoz, mert mi tagadás, nagyon megszerettem a szolgálónkat, feleségül szeretném venni. A királykodással azonban még várnék, mert ahhoz apám jobban ért.

Az öreg király boldogan egyezett bele a házasságba. Csaptak is rögtön nagy lakodalmat. Hét vármegyéből jöttek össze az uraságok, hogy megtáncoltassák a szép menyasszonyt.

Az esküvő után boldogan élt a fiatal pár. Semmi gondjuk, bajuk nem akadt. Telt, múlt az idő. Az esküvőhöz egy esztendőre ikerfiúk születtek a királynénak. Tüköregyforma volt a két fiú. Úgy hasonlítottak egymásra, mint két tojás, amelyiket egy tyúk tojt.

Hanem egy nap megirigyelte Gerga a fiatalok boldogságát. Megrontotta a fiatal királyt, aki a rontástól elhervadt és heptikában meghalt. A cigánylányból lett királyné egyedül nevelhette azután már a fiait. Igaz, hogy jól megfért az apósával, anyósával a királyi palotában, mégis elfogta a vágy egy nap, hogy hazamegy a magafajtaíhoz. Nem örült ennek sem az öreg király, sem a felesége, de nem tehetek semmit, mert a fiatalasszony makacson ragaszkodott a hazaköltözéshez.

Így történhetett meg, hogy a két királyfi a cigányok között nevelkedett.

Ahogy növekedtek az ikerfiúk, előfogta őket a mehetnék. Sehogy sem találták helyüket a cigányok között, ami nem is csoda, ugyi, hiszen félig-meddig királyi vér folyt az ereikben. A tizennyolcadik születésnapjukon elő is rukkoltak azzal, hogy ők bizony elindulnak világot próbálni. Sírt-ritt az anyjuk. Marasztalta volna őket, de hiába. Búcsút vettek annak rendje, módja szerint és lókec! Mire ész-

bekapott az anyjuk, ők már a keresztútnál bandukoltak.

Itt megálltak. A vadkörtefába vágtak egy kést, azután megölelték, megcsókolták egymást és azzal búcsúzkodtak el: mához egy esztendőre, ugyanezen a napon, naplemente előtt itt találkozni. Amelyik előbb érkezik, kihúzza a fából a kést. Ha a fából víz folyik, a másik él, ha vér folyik, nagy a baj, a másik elpusztult.

Elindultak. Egyikük arra ment amerre a Nap, a másik az ellenkező irányba.

Az idősebbik ikerfiú már hét nap, hét éjjel szedte a lábát egyfolytában, pihenés nélkül, amikor elérkezett egy hatalmas palotához. A palotának még a kapuja is színaranyból készült, de aranyból építettek a lépcsőt is és gyémántból azt a töméntelen sok ablakot, amelyik a nagy, virágoskertre nézett.

Beköszönt a fiú a palotába. A hangra a király lépett ki a tornácra.

– Mi járatban vagy, te szegény legény?

– Szolgálatot keresnék.

– Hát, akkor a legjobbkor jöttél. Kertészre lenne szükség a palotában. A virágoskertet kellene gondoznod, hogy mindig friss virág illatozzon a királykisasszony szobájában.

– Kedvemre való munka. Mi lenne a fizetség?

– Nem veszünk össze.

Szó, ami szó, megegyeztek. Így lett kertész az idősebb ikerfiú. Szívvél-lélekkel dolgozott, ami meg is látszott, mert virágerdőt varázsolt a királyi palota köré. Annyi virág illatozott mindenfelé, hogy a király szolgálói akár kalangyába is rakhatták volna. Azt el ne felejtsem, hogy az új kertésznek legnagyobb öröme a csokor kötése volt. Minden nap kötött egy szép virágcsokrot rózsából, violából, bazsarózsából és a csokrot mindig személyesen adta át a királykisasszonynak, aki maga is szép volt ám, mint a bazsarózsa, mert arcát nem égette nap, nem fűtta szél, a haja arany, a szeme nefelejcs virág. Ugye nem csoda, ha megszerette a királykisasszonyt az első szempillantásra a kertész legény.

Hanem, addig-addig kötögette a virágokat csokorba a legény, amíg a királykisasszony is észrevette őt, megtetszett neki is. Egy nap azt mondja a lány az apjának.

– Kedves édesapám! Figyelje meg egyszer ezt a kertészt, hogy milyen finom, úri keze van, hogy ez milyen ügyesen rakogatja, illesztgeti egymás mellé a virágokat! Akárhogy is nézi az ember, ennek a kertésznek nincs munkásember kinézete. Ez egészen uras.

– Jó, jó, édes lányom, de miért mondd nekem ezt?

– Nem cigánykodom, megmondom úgy, ahogy gondolom. Nekem bizony megtetszett a kertész.

Csodálkozott a király a lánya gusztusán, de nem akarta első szóra kedvét szegni, hát ebéd után kísért a kertbe, hogy maga is megtapasztalja a dolgot.

– Na, nézd csak! Hát nem igaza van a lánynak – gondolta. – A kertész legény valóban nagyon ügyes. Úrias a keze. Nem is állhatja szó nélkül. Megszólítja a fiút.

– Hogy lehet fiam, hogy ilyen ügyesen bánsz a virágokkal?

– Felséges királyom! A virággal csak így, szeretettel lehet dolgozni, mert annak lelke van.

– Tán bizony Neked is lelked van? – szaladt ki a kérdés a király száján.

– Miért ne lenne nekem lelkem? Nem adtam el az ördögnek.

A király visszasétált a palotába. Estére meghívta a főurakat vacsorára, hogy vacsora közben megtanácskozza velük a dolgot: lehet-e egy pár a királykisasszony meg a kertész legény. Hajnalig tartott a disputa. Ki ezt mondott, ki azt, de nem jutottak előbbre, míg a főgenerális elő nem rukkolt a tervvel.

– Egyet mondok, kettő lesz belőle. Éjszakára adjunk szállást a fiúnak a palotában. Rendezzünk be a részére egy szobát szépen, úriasan, de az ágyból vegyük ki a matracot. Tegyük helyette egy szalmazsákot, jó keményre tömésűk szalmával. A lepedőre meg szórjanak kukoricát. Ha munkásember, úgy alszik majd, mint a tej, ha úri famíliából származik, forgolódik, le sem hunyja a szemét. Állítson strázsát a király! Figyeltesse egész éjszaka!

– Végre egy okos gondolat! – dicsérte meg a király a főgenerálist.

Már adta is ki a parancsot a palotaőröknek, hogy mindenben kövessék a főgenerális parancsát.

Jött az este. A kertész fiút beinvitálták vendégségbe, majd szállásra a palotába és lesték az álmát.

Na, hiszen azt leshették, mert egész éjszaka le sem hunyta a szemét, szidta a királyi népeket, hogy még tisztességes ágyat sem tudnak vetni. Kíváncsi volna, hogyan alusznak azok a fényes uraságok ilyen szúrós, bökös ágyon. Ült az ágy szélén, csipegette egyenként a kukoricaszemeket, és hogy teljen az idő, etetgette az idomított kányát, amelyik úgy búslakodott a szoba falán egy kalitkában, mintha neki kellene nyomnia azt a ronda ágyat.

Reggel jelentik az örök a királynak, hogy a kertész legény nem aludt egy szemhunyasnyit, hanem etetgette az idomított kányát és szidta azt, aki kitalálta ezt a királyi ágyat.

Ez a fiú nem közönséges munkásember, hanem úri származás. Még az is meglehet, hogy királyi vér folyik az ereiben – szögezte le a királyi tanács.

– Hát, ha így áll a dolog, akkor hozzáadom a lányomat – határozta el a király és jelentette be a főuraknak. Azután rögtön magához rendelte a kertész legényt.

– Sokat legyeskedsz a lányom körül. A virágok... meg miegymás... Tetszik Neked a lányom?

– Ha már így rákérdezett, megvallo. Megszerettem az első szempillantásra.

Szó, szót követett. Végül is feleségül kérte a kertész legény az öreg királytól a királykisasszonyt annak rendje, módja szerint.

Meg is tartották a lakodalmat még az nap. Két álló hétig mulattak, vigadtak. Még a sánták is táncra perdültek.

A lakodalom elmúltával járta csak a víg világ a palotában. Jól ment a sora az új királyfinak. Még a gondolatát is lesték. Minden kívánságát azonnal teljesítették. Az apósától kapott egy szép sötét pej lovat, hogy ne kelljen gyalog mennie, ha vadászni akar a közeli erdőben.

Telt, múlt az idő. Egyszer, egy szombati napon a királyfi feltarisznyázott: kegyeret, szalonnát, hagymát, egy üveg vörös bort, aztán szólt a feleségének, hogy ma ne várja ebédre, mert kicsit távolabb, a Banyavölgybe indul vadászni. Onnan nem fordul meg ebédig.

Megy, megy a királyfi. Jó darabot megtett már, amikor megpillant egy ritka szép oroszlánt. Elő a puskát! Céloz. Már majdnem elsütötte a puskát,

amikor emberi hangon szólította meg az oroszlán:

– Ne bánts királyfi! Az életemért váltságul egyik kölykömet adom a szolgálatodra. Meglátod, nem bánod meg a cserét.

A királyfi úgy meglepődött, hogy szólni sem tudott. Mire föleszmélt, az anyaoroszlán már el is tűnt, de helyette ott termett a kölyke. Megnyalta az új gazda kezét. Ismerkedett vele. Azt tudni kell, hogy az állatok úgy kötnek barátságot, hogy megnyalják az ember kezét, megmegszagolják.

Alig ment egy mérföldet a királyfi, megpillant egy barnamedvét. Céloz. Már éppen lőtt volna, amikor a medve emberi hangon így szólt:

– Ne bánts királyfi! Az életemért váltságdíjul egyik kölykömet adom a szolgálatodra. Hasznát veszed, meglásd!

A királyfi megkegyelmezett a barnamedvének és már jött is a barnamedve kölyök. Így már hármában folytatták az utat.

Egyszer csak egy farkas szaladt át előttük az úton. A királyfi céloz, de megszólal a farkas:

– Ne bánts királyfi! Az életemért váltságdíjul egyik kölykömet adom a szolgálatodra. Meglásd, nem bánod meg a cserét!

Mit tehetett a királyfi? Megkegyelmezett az anyafarkasnak is. Abban a pillanatban ott termett a farkaskölyök is.

Mennek, mennek, kószálnak az erdőben, de egész nap nem akadt több vad az útjukba. Mintha csak megszimatolták volna, hogy itt a vadász.

Egyszer csak esteledik.

– Már pedig én világ csúfjára, üres kézzel haza nem megyek. Itt éjszakázom, holnap majd talán több szerencsével járok. Keresek egy odvas fát, abban meghúszom magam reggelig.

Így is tett. Hamarosan kiszemelt egy odvas fát. Megnyigezte a lovat. Az állatai segítségével összekapkodott egy kalangya gallyat és tábor tüzet gyújtott. Fara-gott egy nyársat. Gerjesztőnek jót húzott az üvegből és már tűzdelte is a nyársra a szalonnát meg a hagymát, ahogy szokás. Amint dolgozgat, hallja ám, hogy valaki nyöszörög a fa tetején.

– Jaj-jaj, ja-a-aj! Jaj, de fázom! Ja-aj, ja-aj, de fázom!

Fölnéz a királyfi. Hát nem egy öregasszonyt lát? Nagy, fekete bongyorkendőbe burkolózott, mégis úgy didereg, mintha azonnal megvenné az Isten hidege.

– Ne jajgasson annyit öreganyám! Adja a kezét és jöjjön le szaporán.

– Királyfi! Nem merek én moccanni sem a fenevadak miatt. Széttépnek, ha megérik a szagomat.

– Dehogy tépik! Látja, hogy engem sem bántanak!

– Az más! Te a kenyéradó gazdájuk vagy.

– Már pedig azt nem kívánhatja, hogy én vigyem fel a tüzet a fára. Csak öreganyámnak kell engedni abból a fene nagy macacsságból.

– Nem vagyok én macacs, csak félős. Hanem tudod mit? Adok neked 3 arany hajszálat. Tegyel egyet, egyet az állataidra, akkor lemegyek, mert megismerik a jó szándékomat és nem bántanak.

– Na, ez nem nagy kívánság! Dobja már öreg anyám azokat a hajszálat, mielőtt egészen megfagy kend odafönt.

Az öregasszony ledobta a hajszálat, a királyfi pedig szépen, sorban rá-tett egyet az oroszlánra, egyet a barnamedvére, egyet a farkasra. Most azután nagy lelki nyugalommal lekászálódott az öregasszony a fáról és lekuporodott a tűz mellé. A királyfi fogta a nyársat és tartja a tűz fölé. Az öregasszony is föl-vett egy nyársnak való botot. Fölhajtotta a szoknyáját és a szoknya titkos, belső zsebéből előrántott egy békát.

– A fészkes fene a gusztusát! – gondolta a királyfi, de nem mert szólni. Hanem a boszorkány, merthogy az volt, azt a királyfi is rögtön megérezte, félhangosan motyogta maga elé:

– Te sütöl szalonnát, én sütök békát.

– Te eszel békát, én eszem szalonnát.

Nyelte a mérget a királyfi, de csak kirobbant.

– Ne cigánykodj, te szipirtó! Jóért rosszal fizetsz? – Azzal kirántotta a kardját és odaszólt az állatainak:

– Fogd meg! Jól szorítsd! El ne ereszd!

Na, hiszen parancsolhatott már az állatainak! Kővé meredten, bamba képpel bámultak a gazdájukra.

– Hi-hi-hi-hi! Hi-hi-hi-hi! Most rá-fáztál! – nevetett a banya.

A királyfi ijedtében elejtette a kardját. A boszorkány felkapta és mire észhez kapott volna a királyfi, már miszlikbe vagdosta őt a banya, a saját kardjával. Ezután összeapritotta a lovát is, majd az egészet behajigálta egy zsákba, a zsákkal együtt a fa odvába. Ezután, mint aki jól végezte dolgát, tovább állt.

Telt, múlt az idő. Eltelt az esztendő. A fiatalabb testvér megy a vadkörtefához. Nem teketóriázott, amint megérkezett azonnal kihúzza a kést. A fából vér folyt.

– Húha! – vakarta meg a füle tövét. – Most mihez kezdjek? Nagy bajban van a bátyám. Vége az életének. Megették a fejét.

Nem tudott mást kitalálni, mint azt, hogy elindul azon az úton, amelyiken egy évvel előbb a bátyja ment. Talán nyomra akad valahol.

Hét nap, hét éjjel ment már, amikor megpillantott egy palotát. Ti már úgyi tudjátok, hogy milyen palotához ért, de ő még csak nem is ejtette. Megszaporázta a léptit, mert elhatározta, hogy ide bemeleg, szállást kér, érdeklődik a bátyja után.

Messziről trombitaszó hallatszott. A kaput előre kitárták, hogy bemelessen. Az őrség vigyázállásban, tisztelegve fogadta.

– Na, itt tudják a tisztességet, hogy hogyan illik fogadni a vendéget – lépett be a fiatalbbi ikerfiú.

A tornácon egy nőszemély sírva borult a nyakába.

– Édes uram! Csakhogy hazajöttél végre! Nem esett bajod? De nagyon vártalak! Soha többet nem eresztelek el egyedül vadászni.

– Ohó! Hát jó helyen járok én! Úgy látszik, megházasodott a bátyám és ez a felesége. Itt majd megtudom, hogy mi történt.

Máshol lakodalmokor sincs olyan terítés, mint amelyet a fiatalabb ikerfiú tiszteletére kerekítettek.

– Szóval nem ismer meg a sógornóm? Ez jó! Kitudakolom hová ment a bátyám és reggel jókor a keresésére indulok – gondolta vacsora közben.

Úgyesén, cigánykodva terelte a beszédét az eltűnésre. Megérdeklődte, hogy emlékszik-e a királyné melyik a kedvenc vadászterülete. Gondolt-e rá, amíg távol járt? Eszébe jutott-e, hogy hová indult?

A királyné azt hitte ugratja a férje, de azért benne volt a játékban, felelgetett minden kérdésre.

Vacsora után lefeküdtek. A kisebbik ikerfiú kihúzza a kardját és kettőjük közé tette az ágyba, úgy aludt el. A királyné

nem tudta mire vegye a dolgot, hogy így megbokrosodott az ura, de nem szólt semmit. Hadd pihenjen! Biztos nagyon fáradt.

Reggel alig pirkadt, talpra ugrott a legkisebb ikerfiú.

– Jaj, indulok vadászni!

– Hát azt már nem! Alig megjöttél, és már el is mennél? Különbem sem engedlek ezen túl egyedül. Ha mész is, vigyél kíséretet!

– Ugyan! Még csak most az egyszer hadd menjek egyedül! Nem passzió a vadászat, ha az ember körül lebzsel egy csomó semmittevő ember.

Szó szót követett, végül is a királyné föltarisznyázta a sógort. Igen ám, de akkor jutott eszébe a ló!

– Ugyan, édes uram! Tegnap elfelejtettem megkérdezni, miért gyalog jöttél? Hol hagyta a kedvenc lovadat, a sötét pejt?

– Nem mondtam? Kitépte a farát egy vadállat. Kínlódott, fetrengett a porban, kénytelen, kelletlen agyonlöttem, hogy ne szenvedjen.

– Hát akkor vidd a derest! De ne menj a Banyavölgybe, nehogy ezt is szétépteje valamilyen fenevad! Kár lenne érte.

– Aha! Szóval a Banyavölgybe ment a bátyám – gondolta. Akkor éppen, hogy oda kell mennem, ha élve, vagy hóttan még látni akarom valaha.

Fölpattant a kisebbik ikerfiú a deres hátára, megnógatta, s indulás.

Alig ér az erdő szélére, előtte terem egy hatalmas oroszlán. A legény kapja a puskáját, céloz. Az oroszlán azonban emberi hangon szól hozzá:

– Kalandvadász! Ne bánts! Az életemért váltságdíjúl egy kölykömet adom a szolgálatodra.

Abban a pillanatban ott termett az oroszlánkölyök. Megnyalta, megszagolta a legény kezét. Azt úgyi, nem kell mondanom, hogy az oroszlánkölyök ikertestvére volt a királyfi oroszlánkölykének?

A kalandvadász hamarosan kapott egy barnamedve és egy farkaskölyköt is, amiért megkegyelmezett az anyaállatoknak éppen úgy, mint a bátyja.

Ahogy a kalandvadász beljebb megy az erdőbe, a tisztáson megpillant egy kastélyt. Gondolta már, csak megtapasztalja maga is, miféle kastély, meg, kik lakják. Leszállt a deresről, megnyigazta. Őrzőül a ló mellett hagyta a három állatot: az oroszlánt, a barnamedvét meg a farkast. Benyit a kapun. Az udvaron senki. Megy a folyosóra. Beköszön, de sehol egy árva lélek. A sok szoba meg kong az üres-

ségtől. Indul kifelé. A lába előtt csúszkál, sziszeg, szinte tessékeli kifelé egy kígyó.

– Na, szép helyre érkeztem! – gondolja.

Hanem abban a pillanatban az egyik csillárra száll egy papagáj és egyre azt rikoltozza:

– Itt a mátkád! Itt a mátkád! Itt a mátkád!

– Hát erre kíváncsi vagyok! Lássam, ha itt van! Szépen néznék ki, ha ezzel a tekergő kígyóval hozna össze a jó szerencsém!

Hanem a papagáj csak fújja a magáét:

– Itt a mátkád! Itt a mátkád! Itt a mátkád!

– Na, jó, akkor megnézem – fordult vissza a kalandvadász, mert ez a név rajta ragadt ám, mint a kódistüske a ruháján. – Nyitogatja egymás után a szobák ajtaját. Semmi. A folyosó végén azonban megtorpan, mert a legutolsó ajtó vasráccsal volt elrekesztve, a vasráccson pedig egy hét mázsás lakat, hogy senki emberfia át ne léphesse a küszöböt.

A kalandvadász nekifeszült. Egy rántással letépte a lakatot. El sem hiszitek, hová került, amint belépett... Egy fényes bálterembe. Egy mulatság kellős közepébe. Csakhogy a zenekar néma, a primás vonója a hegedűn, a cimbalmos ütője a cimbalmon. A táncosok zenére vára, de valamennyien kővé meredve, bamba képpel álltak. A sok finom enni-innivaló, sütemény, torta, mind kő. A sok szép kisasszonyka közül a legszebb a zongoránál ült. Úgy kövült meg, hogy játszott valamit éppen a zongorán. A kalandvadász, amint megpillantotta a zongora mellett a kisasszonykát, azonnal megszerette.

Jaj, de gyönyörűséges széplány! Milyen szömyűség történhetett itt, hogy kővé változott? – Egyre csak jártatta az esztét és járkált maga is, mintha holdkóros lenne. Azt sem tudta, mit tesz, odalépett a szoborlányhoz. Homlokon csókolta... Hatalmas mennydörgés, égzengés, villámlás rázta meg a palotát. Csudák, csudája, a szoborlány megelevenedett.

– Szívemnek szép szerelme! Köszönöm, hogy megváltottál.

– Gyere, meneküljünk innen! – fogta meg a lány kezét a kalandvadász.

– Elmennék veled a világ végére is, de világeletemben boldogtalan lennék, ha itt hagynám apámat, anyámat, barát-nőimet.

– Beszélj már! Milyen átok fogott rajtatok? Ki tette veletek ezt a gonoszsgot?

– Jaj, ne is kérdezd? Ugye nem tudod, hol vagy most? Ez egy város. Az erdőben minden fa egy-egy emeletes ház, amolyan kis kastély. Csupa uraságok laktak itt régebben. A mi házunk a királyi palota. Apám a király. Egyszer honnan, honnan se, idevetődött egy gonosz boszorkány. Követelőzni kezdett, hogy fizessünk neki adót. Persze, hogy a jöttment nem kapott egy fillért sem, egy falat kenyeret, egy vetésfia krumplit sem az emberektől. Gondolhatod, milyen haragra gerjedt. A házakat fává varázsolta. A benne lakó emberekkel mi lett... nem tudom. A királyi palotát meghagyta ugyan, de egyszer, amikor éppen bálát tartottunk, kővé változtatott mindenkit. Az ajtóra vasrácsot szerkesztett és belakoltatta, hogy ne juthasson emberfia a közelünkbe. A palotát elfoglalta ő maga. Kígyóképiben mutatkozik, hogy ne ismerje fel, aki esetleg idetéved. De te Kalandvadász, hogyan tévedtél ide?

– A bátyámat keresem. Már majd egy éve nyoma veszett. Mindössze annyit sejtek, hogy valahol a Banya-völgyben vadászott. Úgy érzem, azzal a szipirtóval lesz számadásom a bátyám dolgában is, aki veletek komázott.

A kalandvadász a királykisasszonyt nem vihette magával az erdőbe, mert még nagy munka várt rá, de azzal búcsúzott el tőle, hogy ha leszámol a boszorkánnyal, tüstént jön érte.

Kioldotta a lovát, a hátára pattant.

– Induljunk! – szólt az állatainak.

Mentek, mendegéltek egész napnyugvásig. Akkor a kalandvadász összekapkodott egy ölnyi gallyat és tábornüzet gyűjtött. Az állatok is segítettek a gallyszedésben, így hamar odakuporoghattak a tűz köré valamennyien. A kalandvadász már a nyársra tűzdelte a szalonnát, meg a hagymát, amikor hallja a fa tetejéről:

– Jaj, de fázom! Jaj, de fázom! Ja-aj, de fázom!

A kalandvadász fölnéz a fára. Látja ám, hogy egy vénasszony reszket a hidegtől a fa tetején. Fölszól neki:

– Jöjjön le öreganyám!

– Lemennék én kalandvadász, de félek a vadállataidtól.

– Nyugodtan jöhet öreganyám! Nem bánanak azok senkit, akinek becsületes a szándéka. Már a szagáról megérzik az igaz embert.

– Pedig én akkor is félek. Vadállattal nem jó komázni. Tudod mit? Dobok le három aranyhajsza. Tegyétek mindegyik állatra egyet és én már megyek is, mert átveszik a szagomat, akkor nem leszek idegen nekik.

– Dobja csak öreganyám!

A kalandvadász nézi jobban a vénasszonyt. – Hiszen ennek a szeme sem áll jól! Még végül kisül, hogy ez a boszorkány. Keresni sem kell, a helyembe jön.

A banya ledobta a három aranyhajsza. A kalandvadász felvette, de úgy ügyeskedett, hogy beleejtette a tűzbe, aztán megjátszotta, hogy mindegyik állatra rátett egyet, egyet. Látva ezt a boszorkány, megbátorodva lehuppant a fáról. Ő is a tűz mellé kuporodott.

A kalandvadász fogta a nyársat, a parázs fölé tartotta. A boszorkány is föl vett egy nyársnak való botot és valahonnan a szoknyája alól előrántott egy békát. Rátűzte a botra, sütögette.

A kalandvadász nagyokat pislogott a szeme sarkából, lesve, hogy mi lesz ezután.

Egyszer csak rákezd a boszorkány a nótájára:

– Te sütöl szalonnát, én sütök békát.

– Te eszel békát, én eszem szalonnát.

Több sem kellett a legénynek! Fölugrott, a kardjához kapott. Nevetett a boszorkány:

– Hi-hi-hi-hi! Bejöttél az én utcámba, kalandvadász! Vége az életednek!

– Majd meglátjuk! Fogd meg! Jól szorítsd! El ne ereszd! – szökött a álatait.

A boszorkánynak torkán akadt a nevetése, mert megragadták az állatok. Most az egyszer elszámította magát.

– Hol a bátyám? Add elő, ha kedves az életed! – kiabált magából kikelve haragjában a kalandvadász.

– Ne bánts! Megmutatom, hol találsz.

– Lódulj!

A boszorkány reszketve a félelemtől, elvezette őket az odvas fához. Persze a három vadállat egész úton belecsimpaszkodott, nem menekülhetett. A boszorkány kiszedte a miszlikbe vágott királyfit, a sötét pej lovát, a három vadállatot, majd háromszor rájuk köpött. Hát, Uram fia! Egyszerre ott állt előtte a királyfi, a sötét pej lova meg a három vadállata teljes életnagyságban megelevenedve.

Még örülni is kevés idő maradt, mert a kalandvadász kiadta a parancsot:

– Gyerünk a palotába! A vígasságot hagyjuk későbbre! Vigyük a boszorkányt is!

Az állatok egy darabig vonszolták a banyát, de egyszer csak összebeszélték: most az egyszer nem teljesítik a gazdájuk parancsát, mert ez a gonosz szerzet még veszedelmet hozhat rájuk és a palotában elvárásolt emberek is csak úgy menekülhetnek meg az átok alól, ha a boszorkány kiadta a párját. Az oroszlán megszorította a banya gigáját, a medve össze-

lapította, mint a palacsintát, a farkas pedig a két lábánál fogva szétrepítette.

Hatalmas ézengés reszketette meg a levegőket. A fák recsegték, ropogtak. Amikor a boszorkányt végül is elégették, a fák visszaváltoztak kastélyokká. Utcák alakultak ki a rezulákból. A házakból kíváncsiskodó emberek tódultak ki az utcára, hogy megnézzék mi is történt.

A királyi palotában is megelevenedtek a kővé változott emberek. A királykisasszony már az erkélyen várta a kalandvadászt. Amikor megérkezett, mindjárt megesküdtek, hogy sem jóban, sem rosszban többet soha el nem hagyják egymást. Az asztalok terítve voltak, így a lakodalmat is rögtön megtartották. Két hétig tartott az eszem-iszom-muzsika. A lakodalom után felkerekedtek és látogatába indultak az idősebb ikerfiúhoz.

Az új asszony jelentette be a sógor-nőjének, hogy megérkezett az ura, válassza ki az ikrek közül, melyik az, akinek ő ígért hűséget!

Lett nevetés, móka, ugratás, amikor sehogy sem tudta kiválasztani a királyné az urát a tüköregyforma ikerfiúk közül.

Utoljára a kalandvadász mesélte el a vendégeknek, hogyan adta ki ő magát a királyné urának, hogyan tette a kardját kettőjük közé az ágyban. Na, és hogyan talált magának feleséget és hogyan szabadította meg a bátyját.

A szerencsés hazaérkezést nagy vígassággal ünnepelték. Futárt küldtek a tüköregyforma ikerfiúk anyjáért, meg az összes rokonyokért, hogy nekik is jusson a jóból. Gazdagok lettek a fiúk, tehették, hogy csupa herceget, grófot, bárót csináltak a rokonyokból.

A fiúk anyja, az öreg cigányasszony azóta egyik fiától a másikhoz jár vendégségbe. Őt ültetik az asztalfőre, a menyei a széket is letörlik a kötényükkel, ha helyet kínálják.

Így volt, igaz volt. Aki nem hiszi, keresse fel a tüköregyforma ikerfiúkat meg a feleségüket. Meglátják, hogy az esetet ők is szó szerint így mondják el.

Mesélő: Id. Nagy Gyula 55. éves 1977

Szómagyarázat:

Kalangya = boglya

Gerjesztő = pálinka

Heptika = tüdőbaj

Regula = kisebb erdő

Bongyor-kendő = vastag, kötött, nagy kendő, amit a falusi asszonyok vállukra terítve, kabát helyett hordtak télen

Vetésfia krumpli = kb. egy szakajtóra való

Nemzeti és etnikai kisebbségi szervezetek 2010. évi költségvetési támogatása

A Magyar Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottsága pályázatot ír ki a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény hatálya alá tartozó, 2007. december 31-ig nyilvántartásba vett kulturális tevékenységet folytató és/vagy érdekképviselő – nemzeti és etnikai kisebbségi szervezetek (egyesületek) számára.

Nem pályázhatnak kisebbségi önkormányzatok, alapítványok és a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény hatálya alá tartozó szervezetek.

A jelen pályázat a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Knyt.) személyi és tárgyi hatálya alá tartozik, mivel az államháztartás alrendszeréből származó támogatást az államháztartáson kívülre, egyedi döntés alapján nyújt. Erre tekintettel az Országgyűlésnek a pályázatra alkalmaznia kell a törvény szabályait, a pályázók vonatkozásában a kizárási szabályokat, és a bizottság, mint pályázatot befogadó szerv számára meghatározott előírásokat.

A Knyt. 6.§ (1) bekezdése alapján „Nem indulhat pályázóként és nem részesülhet támogatásban

- a) aki a pályázati eljárásban döntés-előkészítőként közreműködő vagy döntéshozó,
- b) a kizárt közjogi tisztviselő,
- c) az a)-b) pont alá tartozó személy közeli hozzátartozója,
- d) az a)-c) pontban megjelölt személy tulajdonában álló gazdasági társaság,
- e) olyan gazdasági társaság, alapítvány, társadalmi szervezet, egyház vagy szakszervezet, illetve ezek önálló jogi személyiséggel rendelkező olyan szervezeti egysége, amelyben az a)-c) pont alá tartozó személy vezető tisztviselő, az alapítvány kezelő szervének, szervezetének tagja, tisztviselője, a társadalmi szervezet, az egyház vagy a szakszervezet ügyintéző vagy képviselői szervének tagja,
- f) az a társadalmi szervezet, egyház vagy szakszervezet, illetve ezek önálló jogi személyiséggel rendelkező azon szervezeti egysége,
- fa) amely a pályázat kiírását megelőző öt évben együttműködési megállapodást kötött vagy tartott fenn Magyarországon bejegyzett párttal (a továbbiakban: párt),
- fb) amely a pályázat kiírását megelőző öt évben párttal közös jelöltet állított országgyűlési, európai parlamenti vagy helyi önkormányzati választáson,
- g) akinek a részvételből való kizártságának tényét a 13. § alapján a honlapon közzétették.”

A Knyt. 8. § (1)-(2)-(3) bekezdései alapján

- „Ha a pályázó
 - a) a pályázati eljárásban döntés-előkészítőként közreműködő vagy döntést hozó szervnél munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll,
 - b) nem kizárt közjogi tisztviselő,
 - c) az a)-b) pont alá tartozó személy közeli hozzátartozója,
 - d) az a)-c) pontban megjelölt személy tulajdonában álló gazdasági társaság,
 - e) olyan gazdasági társaság, alapítvány, társadalmi szervezet, egyház vagy szakszervezet, amelyben az a)-c) pont alá tartozó személy vezető tisztviselő, az alapítvány kezelő szervének, szervezetének tagja, tisztviselője vagy a társadalmi szervezet ügyintéző vagy képviselői szervének tagja,
- köteles kezdeményezni e körülménynek a honlapon történő közzétételét a pályázat benyújtásával egyidejűleg.
- 2) Ha az érintettséget megalapozó körülmény a pályázat benyújtása után, de a támogatási döntés előtt következik be, a pályázó köteles 8 munkanapon belül kezdeményezni e körülménynek a honlapon történő közzétételét.
 - 3) Ha a pályázó a közzétételt határidőben nem kezdeményezte, támogatásban nem részesülhet.”

A Knyt. 9. §-a alapján

„Nem vehet részt döntéshozóként, vagy döntés-előkészítésben közreműködőként az, aki vagy akinek a közeli hozzátartozója a pályázóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll.”

A Knyt. 14. §-a alapján

„A pályázó a pályázati anyaghoz csatolva írásban nyilatkozik arról, hogy nem esik a 6. §-ban foglalt korlátozás alá. A nyilatkozat csatolása nélkül a pályázat érvénytelen.” A Nyilatkozatnak tartalmazni kell a pályázat 3. számú mellékletében felsorolt adatokat.

Amennyiben a pályázó a Knyt. 8. §-a hatálya alá tartozik és közzétételi kérelemmel kíván élni, kérjük, csatolja a pályázat 4. számú mellékletét.

A Knyt. és az azt végrehajtó 67/2008.(III.29.) Kormányrendelet felhatalmazása alapján a bizottság, mint pályázatot befogadó szerv kezeli a pályázók adatait, és köteles megküldeni a pályázati eljárásokkal kapcsolatos, a Knyt-ben és a végrehajtó Kormányrendeletben meghatározott adatokat az adatok közzétételének helyéül szolgáló honlapot működtető Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztériumnak.

A bizottság a jelen pályázat kiírásával a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló törvényben a szervezetek 2010. évi működési támogatására elkülönített **110 millió** forint odaítélését készíti elő. Működési támogatásnak tekintendő: **személyi juttatások; dologi kiadások:** üzemeltetési kiadás (fűtési költségek, víz, áramszolgáltatás, stb.), bérleti díj, telefonköltség, postaköltség, útiköltség.

A támogatási kérelmeket kizárólag **pályázati adatlapon** lehet benyújtani. A pályázatot (adatlap + mellékletek) egy példányban – **postai úton, kizárólag Tértivevényes ajánlott levélben** – (1358. Budapest, Széchenyi rkp. 19.) vagy személyesen (Országgyűlés Hivatala, Postabontó 1055 Budapest V. ker. Balassi Bálint u. 1–3.) lehet benyújtani **2010. január 15-ig** az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságához „Szervezettámogatási pályázat” cím megjelölésével.

Postán történő benyújtás esetén a postabélyegző, illetve a Tértivevényen feltüntetett felvétel kelte legkésőbbi időpontja **2010. január 15. 24:00** óra lehet, személyesen pedig a pályázatok **2010. január 15. 14:00** óráig fogadhatók el.

További információk a Bizottság titkárságán (tel: 441-5032, 441-5035, fax: 441-5986, e-mail: emb@parlament.hu) kaphatók. A pályázati kiírás és az adatlapok átvehetők az Országgyűlés Képviselői Irodaháza Főbejáratánál (Bp. V., Széchenyi rkp. 19.) is, illetve a pályázati adatlap kimásolható a Magyar Közlönyből. Letölthető továbbá a www.parlament.hu címen, illetve az **Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottsága honlapján!**

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány a nemzeti és etnikai kisebbségek országos terjesztésű kisebbségi írott sajtójának 2010. évi támogatására

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány (a továbbiakban MNEKK) kuratóriuma pályázatot hirdet a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény hatálya alá tartozó kisebbségek országos terjesztésű írott sajtójának 2010. évi közalapítványi támogatása céljából a 2010. január 1.–2010. december 31. (12 hónapra) időszakra.
**A 2009. december 10-ei kuratórium ülésen hozott határozat értelmében,
a támogatás keretösszege: 270M Ft.**

A pályázaton részt vehet:

- a MNEKK által 2009. március 1-jétől támogatott országos terjesztésű kisebbségi lap *tulajdonosa* vagy *kiadója*, amely az elmúlt évben a MNEKK-val kötött szerződésben foglaltaknak megfelelően jelentette meg a lapot és nincsenek köztartozásai;
- az a *laptulajdonos* vagy *kiadó is*, amely 2009. március 1-jétől a MNEKK-tól nem részesült támogatásban, de az elmúlt évben, illetve a pályázati felhívás megjelenésének időpontjáig *országos terjesztésű kisebbségi újságának legalább 3 önálló lapszámát kiadta* (kérjük ezeket mellékelni), továbbá nincsenek köztartozásai.

A kuratórium támogatási koncepciója:

- **Nemzetiségi lapok** esetében a kuratórium kizárólag azok **nemzetiségi nyelvű megjelenéséhez** nyújt támogatást, figyelembe véve az anyanyelvű flekkék számát és a megjelenési gyakoriságot.
- **Cigány lapok** esetében a támogatás odaítélésekor a kuratórium **a teljes terjedelmet** (összes flekket) veszi alapul. A támogatás feltétele, hogy az írott terjedelem (flekkék száma) minimum **10%-a, de legalább 4 oldal cigány nyelvű** legyen minden egyes lapszám esetében.
- A kuratórium az adható támogatás megítélésekor figyelembe veszi az átlagos eladott példányszámot, az előfizetők számát, illetve az újság értékesítéséből származó bevételt, valamint a lap jellemzőit (oldalszám, formátum, példányszám, flekkszám stb.).
- Növelheti az adható támogatás mértékét, ha az újság megjelenik az Interneten (*online-megjelenés előnyt jelent*).

A pályázat elbírálásának szempontjai:

- az előző évi támogatási szerződésben foglaltak teljesítése,
- az előző évben vállalt fejlesztések megvalósítása,
- az anyanyelv használata, aránya,
- az újság tartalmának internetes megjelenése.

A pályázat beadása adatlapon történik, *melyet egy eredeti példányban kérünk benyújtani*. A pályázati adatlap 2009. december 11-étől beszerezhető a MNEKK irodájában személyesen: Budapest, VI., Október 6. utca 17., vagy levélben (C5-ös, közepes méretű megcímzett és felbélyegzett válaszborték ellenében): 1387 Bp. 62., Pf. 25, illetve letölthető a www.mnekk.hu Internet címről.

A pályázat elbírálásának feltétele, hogy a pályázó az MNEKK részére megküldje az Oktatási és Kulturális Minisztérium által kiállított nyilvántartásba vételi határozat másolatát.

A pályázat postai úton történő feladásának határideje: 2009. december 23. 24.00óra (1387 Bp. 62., Pf. 25)

A személyes benyújtás határideje: 2009. december 23. 14.00óra,

helye: 1051 Budapest, Október 6. u. 17. I. emelet

A kuratórium várható döntése: 2010. január

A pályázati dokumentáció beadása nem jelenti a támogatás automatikus elnyerését. Hiánypótlásra a határidő lejártá után nincs lehetőség, a hiányosan vagy a megadott határidőn túl beadott pályázatokat a kuratórium nem bírálja el, a jelen pályázati kiírás előtt benyújtott anyagokat nem veszi figyelembe, a pályázat visszaküldését, sokszorosítását nem vállalja.

Budapest, 2010. december 10.

MNEKK
kuratóriuma

OLVASSUNK MAGUNKRÓL!

Kedves Olvasóink!

Ezúton is szeretnénk megköszönni érdeklődésüket lapunk iránt. Örömmel tapasztaljuk, hogy olvasóköreink folyamatosan bővül, s lapunkat egyre többen olvassák honlapunkon (www.lungodrom.hu) keresztül is.

A nagy érdeklődésre való tekintettel új kezdeményezést indítunk **Olvassunk magunkról!** címmel.

- Szeretné megismertetni települése hagyományait másokkal is?
- Ismer szakmai és regionális összefogást, a szervezetek közötti együttműködés kialakítását szolgáló modellértékű programokat?
- Kulturális programon vett részt és jól érezte magát?
- Példaképként tekint valakire, aki életpályájával mások számára is minta lehet?

Fesztivál, falunap, képzési program, szakmai együttműködés?

Írjon róla, hogy mások is megtudják!

Várjuk olvasóink írásait a településükön, a megyékükben, a régióban történő eseményekről!

Leveleiket, fényképeiket várjuk szerkesztőségünk címére:
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

A Szerkesztőség

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

.....

Előfizetési díj
egy évre: 3600,- Ft,
fél évre: 1800,- Ft,
negyedévre: 900,- Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetési díjat
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*

5000 Szolnok, Aranka u. 3.

Telefon:

(06) 56/420-110

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

FELHÍVÁS

Tatárszentgyörgyön,
a 2009. február 23-án történt tragédia során
egy öt éves kislány és édesapja veszítette életét.
Az eset során a család lakóháza
és minden vagyona megsemmisült.

Kérjük, amennyiben lehetősége van rá,
támogassa adományával az árván maradt családot.

Adományát az alábbi számlaszámra utalhatja:

Jakab Renáta, Tatárszentgyörgy
Örkényi Takarékszövetkezet Tatárszentgyörgyi
Kirendeltsége

Számlaszám: 65500020-30038133-61000008

**Kellemes Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Esztendőt kívánunk!**

Baxtalo Krechuno!

Baxtalo Nyevo Bers!

